

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

Θέμα :

« Συναισθηματικές δυσκολίες
στο νηπιαγωγείο ·
η ανάλυση περίπτωσης ενός
δειλού-συνεσταλμένου παιδιού »

Υπεύθυνη καθηγήτρια : Μ. Ζαφειροπούλου.

Επιβλέπουσα : Ε. Αργυρακούλη.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Σπυριάδου Αγγελική

Α.Μ. 0202038

ΒΟΛΟΣ 2006

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 3354/1
Ημερ. Εισ.: 14-12-2006
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΠΠΕ
2006
ΣΠΥ

Πίνακας Περιεχομένων

Ευχαριστίες

Πρόλογος

Α' Μέρος: Θεωρητικό

- 1.Εισαγωγή
- 2.Τι είναι Δειλία;
- 3.Εσωστρέφεια
- 4.Διαφορές Δειλίας-Εσωστρέφειας-Κοινωνικού άγχους
- 5.Πώς η κληρονομικότητα επιδρά στη δειλία
- 6.Πώς το περιβάλλον επιδρά στη δειλία
 - 6.1 Υπερπροστατευτικοί γονείς
 - 6.2 Ασυνεπής συμπεριφορά των γονέων
 - 6.3 Υπερβολικές απειλές, κριτική ή απόρριψη
 - 6.4 Ανασφαλείς δεσμοί του παιδιού με τους γονείς του
- 7.Αντιμέτωπιση Δειλίας
 - 7.1 Παρεμβάσεις του εκπαιδευτικού
 - 7.2 Παρεμβάσεις των συνομηλίκων
 - 7.3 Άλλες ψυχολογικές παρεμβάσεις
- 8.Στρατηγικές για να βοηθήσεις ένα δειλό - συνεσταλμένο παιδί
- 9.Σχεδιασμός της παρέμβασης
- 10.Πού είναι το πρόβλημα στο να είσαι ντροπαλός;
- 11.Τι είναι και τι δεν είναι το να ντρέπεσαι
- 12.Τι ευθύνεται στο να είναι κανείς ντροπαλός;
- 13.Τι είναι καλό στο να είσαι ντροπαλός;
- 14.Πρόληψη.Πώς μπορεί να αποφευχθεί ή μειωθεί
- 15.Ομαδοκεντρική διδασκαλία
 - 15.1 Βασικά στοιχεία της συνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης

B' Μέρος:Ερευνητικό

A.Συστηματική Παρατήρηση

- A.1 Γιατί επέλεξα το συγκεκριμένο παιδί;
- A.2 Προφίλ του παιδιού
- A.3 Ημέρες καταγραφής της συστηματικής παρατήρησης
- A.4 Γενικά Συμπεράσματα της Παρατήρησης
- A.5 Φύλλο αξιολόγησης πριν την παρέμβαση

B. Παρέμβαση

- B.1 Μεθοδολογία
 - B.1.1 Υπόθεση
 - B.1.2 Διαδικασία
- B.2 Παρεμβατικές δραστηριότητες

Γ. Αξιολόγηση

- Γ.1 Ημέρες παρατήρησης της αξιολόγησης
- Γ.2 Γενικά Συμπεράσματα της Αξιολόγησης
- Γ.3 Φύλλο αξιολόγησης μετά την παρέμβαση

Δ. Συμπεράσματα

- Δ.1 Συζήτηση

Βιβλιογραφία

Ευχαριστίες...

Η ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας θα ήταν αδύνατη δίχως την πολύτιμη βοήθεια κάποιων ανθρώπων. Αισθάνθηκα την ανάγκη να τους ευχαριστήσω για τη στήριξη και την ενθάρρυνση που μου προσφέρανε. Πρώτα από όλα οφείλω να ευχαριστήσω τις υπεύθυνες καθηγήτριες της συγκεκριμένης εργασίας ,την κυρία Ζαφειροπούλου και την κυρία Αργυρακούλη. Αξίζει να σημειωθεί ότι πάντα με καθοδηγούσαν σωστά και προπαντός πίστευαν σε μένα και τις δυνατότητές μου.

Κάθε βήμα της εργασίας ήταν μελετημένο και από τις τρεις μας και οι αποφάσεις παίρνονταν από κοινού.

Επίσης , οι φίλοι μου και η αδερφή μου στάθηκαν δίπλα μου σ' αυτή την τόσο σημαντική για μένα εμπειρία. Η γνώμη κάποιων τρίτων προσώπων για διάφορα θέματα με διαφώτισε αρκετές φορές. Πέρα όμως από τις αμέτρητες συζητήσεις για ζητήματα δειλών και συννεσταλμένων παιδιών , υπήρξε και η πρακτική βοήθεια. Λέγοντας πρακτική βοήθεια εννοώ τις διορθώσεις στον υπολογιστή και γενικά ό,τι αφορά τη δόμηση της εξωτερικής μορφής της εργασίας.

Πρόλογος

Το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι οι συναισθηματικές δυσκολίες στο νηπιαγωγείο, η ανάλυση περίπτωσης ενός δειλού και συνεσταλμένου παιδιού. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε ύστερα από εκδήλωση δικού μου ενδιαφέροντος για τέτοιου είδους εργασίες.

Πιστεύω πως είναι χρήσιμο να μελετώνται αποκλίνουσες συμπεριφορές παιδιών και να γίνεται προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων τους. Η παροχή βοήθειας σε ένα παιδί με συναισθηματικές δυσκολίες στο νηπιαγωγείο, θα του επιτρέψουν να κοινωνικοποιηθεί ομαλά σε μικρό χρονικό διάστημα. Εξάλλου, είναι κρίμα παιδιά αυτής της ηλικίας να στερούνται τη χαρά των ομαδικών παιχνιδιών, εξαιτίας της δειλίας και της συστολής τους.

Σκοπός αυτής της εργασίας δεν είναι η θεωρητική ανάλυση μίας περίπτωσης με συναισθηματικές δυσκολίες, αλλά η παρέμβαση με στόχο την κοινωνικοποίηση του παιδιού που μελετάμε. Επιδιώκουμε να βοηθήσουμε ουσιαστικά το παιδί και να παραθέσουμε κάποιες παρεμβατικές δραστηριότητες, που ίσως βοηθήσουν και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις παιδιών.

Α' ΜΕΡΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο σχολείο είναι ευδιάκριτες δύο κατηγορίες μαθητών που εμφανίζουν συναισθηματικές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς :

- Οι εξωστρεφείς μαθητές, οι οποίοι στρέφουν προς τα έξω τα συναισθηματικά και τα συμπεριφορικά τους προβλήματα, όπως επιθετικότητα, υπερκινητικότητα, διαταρακτική συμπεριφορά, θυμό, αντικοινωνικές αντιδράσεις και άλλα παρόμοια.
- Οι εσωστρεφείς μαθητές, οι οποίοι εσωτερικεύουν τα συναισθηματικά τους προβλήματα, που τα στρέφουν προς τον εαυτό τους. Τέτοια μπορεί να είναι η κοινωνική απόσυρση, η σχολική φοβία, η απομόνωση, η συστολή, η δειλία.

Και οι δύο κατηγορίες προβλημάτων, παρά τις εμφανείς τους διαφορές, έχουν μία κοινή συνισταμένη : την ανεπαρκή κοινωνική ανάπτυξη και προσαρμογή αυτών των παιδιών (Καλαντζή-Ζαφειροπούλου 2004). Στην παρούσα εργασία θα επικεντρωθούμε στη δεύτερη κατηγορία μαθητών, σε εκείνους που εσωτερικεύουν τα προβλήματα τους, τους ντροπαλούς ή δειλούς μαθητές.

Ο Hartup (1991) ισχυρίζεται : ότι οι σχέσεις που αναπτύσσουν οι άνθρωποι με τους συνομήλικους τους συμβάλλουν σε ένα αρκετά μεγάλο βαθμό, στην κοινωνική και στη γνωστική τους ανάπτυξη και αποτελούν τη βάση για την αποτελεσματικότητα με την οποία ενεργούν ως ενήλικοι. Το ίδιο φαίνεται να ισχύει και για τα παιδιά.

2. Τι είναι ΔΕΙΛΙΑ :

Η δειλία είναι ένα συναίσθημα συστολής, αμηχανίας και φόβου απέναντι στους ανθρώπους ή απέναντι σε διάφορες κοινωνικές συνθήκες. Συχνά συνοδεύεται από άγχος. Ως προς τη μορφή της η δειλία μπορεί να είναι μόνιμη ή περιστασιακή. Μόνιμη είναι όταν έχει γίνει πια χαρακτηριστικό της προσωπικότητας του ατόμου και είναι έννοια κεντρική στον ορισμό του εαυτού του. Περιστασιακή είναι όταν εκδηλώνεται μόνο κάτω από συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες (π.χ. όταν πρόκειται να μιλήσει κανείς σε ακροατήριο ή να βρεθεί με άγνωστους ανθρώπους).

Με τη μέθοδο της Συστηματικής Παρατήρησης οδηγηθήκαμε στο συμπέρασμα ότι το συγκεκριμένο παιδί αντιμετωπίζει αυτή τη μορφή της δειλίας. Τη μορφή, δηλαδή της περιστασιακής δειλίας, που εκδηλώνεται μόνο κάτω από συγκεκριμένες καταστάσεις.

Ο Beidel (1991) αναφέρει ότι παιδιά που έχουν κοινωνική φοβία διαφοροποιούνται από τους συνομήλικους τους επειδή έχουν υψηλότερα επίπεδα άγχους, χαμηλότερη ανταγωνιστικότητα στις γνωστικές δεξιότητες και άρα χαμηλότερη σχολική επίδοση, μεγαλύτερη συναισθηματική φόρτιση όταν εκτελούν ένα έργο και αρνητικές ή φτωχές στρατηγικές αντιμετώπισης.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα μιας κοπέλας είκοσι ετών, η οποία πέρασε τα παιδικά της χρόνια βιώνοντας εξαιρετική συστολή και δειλία. Ο μεγαλύτερος της φόβος ήταν να μιλήσει στην τάξη. «Μου ήταν τόσο οδυνηρό να μιλήσω στην τάξη!», εξομολογείται αρκετά χρόνια αργότερα. <<Η συμμετοχή μου στο μάθημα ήταν τόσο φτωχή, ώστε οι δάσκαλοι μου δεν ήξεραν τι είχα καταφέρει να μάθω στην πρώτη δημοτικού και είχαν αποφασίσει να με αφήσουν στην ίδια τάξη. Χρόνια αργότερα η μητέρα μου μου εκμυστηρεύτηκε πως πέρασα την τάξη. Χωρίς να το ξέρω, με μαγνητοφώνησε να λέω στο σπίτι την αλφάβητο και την προπαίδεια και πήγε την κασέτα στο σχολείο. Έτσι κατάλαβαν ότι είχα μάθει ότι έπρεπε και πέρασα τη χρονιά>>(Καλαντζή-Ζαφειροπούλου 2004).

3. Εσωστρέφεια

Τον εσωστρεφή τύπο ο Eysenck τον περιγράφει σαν ένα πολύ διαφορετικό άτομο. Είναι ντροπαλός, ήσυχος και αποτραβηγμένος. Κλείνεται στον εαυτό του και νιώθει μεγαλύτερη ευχαρίστηση να διαβάζει τα βιβλία του παρά να βρίσκεται ανάμεσα σε ανθρώπους γενικά. Έχει την τάση να προγραμματίζει τις δραστηριότητες του πολύ πριν και είναι περισσότερο τύπος προσεκτικός, επιφυλακτικός, παρά παρορμητικός. Αποφεύγει τις έντονες συγκινήσεις, αντιμετωπίζει με σοβαρότητα τα θέματα της καθημερινής ζωής και προτιμά έναν καλά οργανωμένο τρόπο ζωής. Κατορθώνει να αυτοκυριαρχείται και να ελέγχει τα συναισθήματα του, δεν είναι επιθετικός, ούτε «θερμόαιμος – οξύθυμος». Είναι πιο αξιόπιστος και πιο απαισιόδοξος από ότι είναι ο εξωστρεφής. Δίνει μεγαλύτερη έμφαση στις ηθικές αξίες και στη δεοντολογία.

Αυτές οι τυπολογικές διαφοροποιήσεις της προσωπικότητας πιστεύεται ότι είναι αποτέλεσμα επιδράσεων τόσο γενετικών όσο και περιβαλλοντικών παραγόντων. Πιστεύεται ότι υπάρχουν διαφορές σε ορισμένες νευρολογικές λειτουργίες στον εγκέφαλο, οι οποίες ελέγχουν ορισμένα γνωρίσματα της συμπεριφοράς του εξωστρεφούς και του εσωστρεφούς (Herbert 1998).

Παρόλο που έχει ευρύτατα υποστηριχτεί ότι ένα άτομο «γεννιέται» εξωστρεφές ή εσωστρεφές, ωστόσο οι περιβαλλοντικές του συνθήκες και οι εμπειρίες του ασκούν από νωρίς τις δικές τους επιδράσεις. Τα παιδιά είναι ιδιαίτερα εύπλαστα κατά τα χρόνια της ανάπτυξης τους και γι' αυτό είναι δυνατό να επηρεαστούν προς την κατεύθυνση να γίνουν κοινωνικά, ακοινωνήτα ή αντικοινωνικά, πολύ πιο εύκολα στα πρώτα χρόνια της παιδικής ηλικίας παρά αργότερα. Οι πρώτες κοινωνικές εμπειρίες μέσα στην οικογένεια και στο σχολείο είναι σημαντικές για τη διαμόρφωση ενός εξωστρεφούς ή ενός εσωστρεφούς ενήλικου. Προς αυτή την κατεύθυνση θα στραφεί και η παρούσα μελέτη. Με απώτερο στόχο την ομαλή κοινωνικοποίηση του παιδιού στα πρώτα παιδικά του χρόνια.

Έχει καταδειχθεί ότι το εσωστρεφές νευρωτικό παιδί (το παιδί με πολύ έντονη εσωστρέφεια και νευρωτισμό) έχει την τάση να εκδηλώνει τα λεγόμενα προβλήματα υπερβολικής αναστολής (Herbert 1998). Το παιδί αυτό είναι θλιμμένο, αφηρημένο, βαρύθυμο, ονειροπόλο, έχει συναισθήματα κατωτερότητας, ασταθή διάθεση και εσωτερικές συγκρούσεις.

Η δειλία είναι ένα συναίσθημα που επηρεάζει ένα ή και περισσότερα επίπεδα, όπως το συμπεριφορικό και φυσιολογικό, γνωστικό και συναισθηματικό (Αργυρακούλη 2004).

Όσον αφορά τη **συμπεριφορά** εκδηλώνονται συναισθήματα όπως : συστολή, παθητικότητα, αποστροφή του βλέμματος, αποφυγή φοβικών καταστάσεων, χαμηλόφωνη ομιλία, ελάχιστη κίνηση του σώματος ή έκφραση, δυσχέρειες στον λόγο, νευρικότητα στη συμπεριφορά.

Στη **φυσιολογία** εκδηλώνονται τα εξής : αύξηση καρδιακών παλμών, στεγνό στόμα, τρέμουλο, εφίδρωση, αίσθημα λιποθυμίας ή ζάλης, ναυτία, φόβος ότι χάνει κανείς τον έλεγχο ή ότι θα υποστεί καρδιακή προσβολή.

Για τη **γνωστική αντίδραση** έχουν παρατηρηθεί τα εξής : αρνητικές σκέψεις για τον εαυτό, τη συνθήκη ή τους άλλους, φόβους για αρνητική αξιολόγηση ή ότι θα γελοιοποιηθεί από τους άλλους, έμμονες σκέψεις, τελειομανία, έντονο «αυτοκατηγορώ», αρνητικά πιστεύω για τον εαυτό (είμαι αδύναμος), φόβος για τους άλλους (είναι πανίσχυροι), αρνητικές προκαταλήψεις για την εικόνα του εαυτού (είμαι κοινωνικά ανεπαρκής, μη αγαπητός, μη ελκυστικός), μία αντίληψη ότι υπάρχει ένα «σωστό» πρωτόκολλο στις κοινωνικές σχέσεις, το οποίο πρέπει να μαντέψει κανείς.

Και τέλος για το **συναίσθημα** εκδηλώνονται τα εξής : αμηχανία και οδυνηρή εικόνα του εαυτού, ντροπή, χαμηλή αυτοεκτίμηση, μοναξιά, κατάθλιψη, άγχος.

Όσον αφορά τη συχνότητα που παρουσιάζει η δειλία, σύμφωνα με έρευνα στην Ευρώπη και στην Αμερική, το 11% τουλάχιστον των μαθητών του δημοτικού σχολείου θεωρούνται δειλοί και συνεσταλμένοι. Επίσης ένα ποσοστό 20% βιώνει αρκετό άγχος, ώστε να χρειάζεται κάποια θεραπευτική παρέμβαση (Garrison & Garrison, 1979 Harris, 1980).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το εύρημα ότι τα ποσοστά της δειλίας διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό και από χώρα σε χώρα. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι του κάθε τόπου αντιμετωπίζουν την επιτυχία και την αποτυχία.

4. Διαφορές Δειλίας – Εσωστρέφειας – Κοινωνικού άγχους.

Οι εσωστρεφείς προτιμούν απλά την απομόνωση παρά τις κοινωνικές δραστηριότητες, αλλά δεν φοβούνται τις κοινωνικές συναναστροφές, όπως συμβαίνει με τους δειλούς και συνεσταλμένους ανθρώπους. Η πλειονότητα των δειλών ανθρώπων τείνουν να είναι εσωστρεφείς (Αργυρακούλη 2004).

Επίσης, η κοινωνική φοβία ή το κοινωνικό άγχος διακρίνεται από τη δειλία. Στο συναισθηματικό επίπεδο το άτομο εκδηλώνει τα ίδια συναισθήματα, όπως αμηχανία στις κοινωνικές συναναστροφές, ταπείνωση, ίσως και πανικό. Στο επίπεδο όμως της φυσιολογίας η κοινωνική φοβία εκδηλώνει έντονες αντιδράσεις, όπως : γρήγορους καρδιακούς παλμούς, τρέμουλο, εφίδρωση, διάρροια, μυϊκή ένταση κ.λ.π., παρουσιάζει δηλαδή τυπικά γνωρίσματα φοβίας.

Τα παιδιά δεν είναι σε θέση να συναισθανθούν ότι ο φόβος τους είναι υπερβολικός ή παράλογος και γι' αυτό αντιδρούν με κλάμα, με νευρικές εκρήξεις, προσκολλώνται στην αγκαλιά των γονιών τους και γενικά φαίνονται εξαιρετικά φοβισμένα σε καινούργιες γι' αυτά κοινωνικές συνθήκες.

Διαπιστώνουμε ότι η δειλία δεν είναι φοβία, ούτε νοητική διαταραχή. Η δειλία όμως που δεν αντιμετωπίζεται, μπορεί να γίνει κοινωνική φοβία.

5. Πώς η κληρονομικότητα επιδρά στη δειλία.

Ο Jerome Kagan, καθηγητής Εξελικτικής Ψυχολογίας του Παν/μίου του Harvard, υποστηρίζει ότι η δειλία καθορίζεται, σε ένα τουλάχιστον βαθμό, από τη βιολογία και την κληρονομικότητα. Αυτός και οι συνεργάτες του εντόπισαν πρώιμα σημάδια συστολής και δειλίας σε παιδιά που βρίσκονταν στο δεύτερο χρόνο της ζωής τους. Ο Kagan έκανε μία διάκριση μεταξύ των παιδιών τα «συμπεριφορικά συνεσταλμένα» (behaviorally inhibited) και τα «μη συνεσταλμένα» παιδιά. Στην πρώτη κατηγορία εμπεριέχονταν τα παιδιά, των οποίων η συμπεριφορά άλλαζε όταν κάποιο άγνωστο πρόσωπο προσθέτονταν στην παρέα τους. Από την άλλη πλευρά ήταν τα παιδιά που ήταν ομιλητικά και αυθόρμητα και δεν έδειχναν καθόλου να ενοχλούνται από νέες και άγνωστες συνθήκες.

Ο Kagan επέκτεινε τις μελέτες του σε βρέφη και συμπέρανε ότι η δειλία και η συστολή είναι συναισθηματικές αντιδράσεις με έντονο βιολογικό υπόβαθρο.

6. Πώς το περιβάλλον επιδρά στη δειλία

- Ποιοι περιβαλλοντικοί παράγοντες μπορούν είτε να ανατρέψουν τη βιολογία είτε να τη συντηρήσουν είτε ίσως να την ενισχύσουν ;

1. Υπερπροστατευτικοί γονείς. Παιδιά που υπερπροστατεύονται από τους γονείς τους δεν έχουν την ευκαιρία να γίνουν κοινωνικά ανεξάρτητα.

2. Ασυνεπής συμπεριφορά των γονέων.

Η ασυνέπεια στις αντιδράσεις συμπεριφοράς των γονιών απέναντι στα παιδιά, κάνει τα παιδιά ανασφαλή, το οποίο συσσωρευτικά μπορεί να οδηγήσει στη δειλία.

3. Υπερβολικές απειλές, κριτική ή απόρριξη.

Παιδιά που δέχονται αρνητική κριτική για τη συμπεριφορά τους μπορεί να οδηγηθούν στην αποφυγή των κοινωνικών συναναστροφών. Έτσι δημιουργείται μέσα τους μια αρνητική αυτοαντίληψη και χαμηλή αυτοεκτίμηση. Αυτή η εικόνα την χαμηλής προσωπικής αξίας συνδέεται με τη συστολή, την έλλειψη κοινωνικού θάρρους, τη δειλία.

4. Ανασφαλείς δεσμοί του παιδιού με τους γονείς του.

Η ποιότητα των σχέσεων που αναπτύσσεται μεταξύ γονέων και παιδιών καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και τη ποιότητα των σχέσεων που θα αναπτύξουν τα παιδιά με τους συνομηλίκους τους. Οι σχέσεις αυτές ακολουθούν μία πορεία ανάλογη. Όσο «καλή» είναι η σχέση των παιδιών με τους γονείς τους τόσο «καλή» θα είναι και με τους φίλους τους. Αντιθέτως, μία «κακή» σχέση των παιδιών με τους γονείς τους θα οδηγήσει στη συναισθηματική απομόνωση των παιδιών, στη συστολή και στη δειλία.

Σημάδια που πιθανόν να οδηγήσουν στην εύρεση δειλών παιδιών :

- *Όταν το παιδί το δείχνει συνεσταλμένο, αγχώδες, αβέβαιο για ν εαυτό του.*
- *Δείχνει αδιαφορία για ότι συμβαίνει γύρω του.*
- *Απόρριψη από τους συμμαθητές.*
- *Έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την επαφή με τους άλλους.*
- *Η συστολή και η εσωστρέφεια του παιδιού είναι ένα μόνιμο σχήμα συμπεριφοράς και όχι περιστασιακό φαινόμενο.*

7. Αντιμετώπιση ΔΕΙΛΙΑΣ

⇒ Παρεμβάσεις του εκπαιδευτικού.

A) Αλλαγή του κοινωνικού περιβάλλοντος.

Επειδή τα συνεσταλμένα παιδιά έχουν την τάση να απομακρύνονται από τις δραστηριότητες και να επιλέγουν τη μοναξιά, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να τα παροτρύνει να έρθουν πιο κοντά και να δουλέψουν σε ομαδικές δραστηριότητες.

B) Προσδιορισμός στόχων.

Για να αλλάξει ο οποιοσδήποτε κάποια σχήματα της συμπεριφοράς του, πρέπει πρώτα να δει το πρόβλημα και έπειτα να το αναγνωρίσει.

Οι στόχοι για να είναι αποτελεσματικοί θα πρέπει να πληρούν τρεις προϋποθέσεις :

- α) να είναι ποσοτικοί,
- β) να είναι δύσκολοι αλλά συνάμα και επιτεύξιμοι και
- γ) να οριοθετούνται σε συνεργασία με το άτομο που θέλει να αλλάξει.

Για παράδειγμα στη μετατροπή ενός συνεσταλμένου παιδιού σε πιο θαρραλέου, οι στόχοι μπορεί να είναι :

- Να απευθύνει τον λόγο σε έναν τουλάχιστον άνθρωπο κάθε μέρα.
- Να χρησιμοποιεί παρρησιακές εκφράσεις, του τύπου «Μπορώ να παίξω και εγώ ;”.
- Να κάνει μία ερώτηση την ημέρα στον δάσκαλο.
- Να μιλήσει μπροστά σε όλη την τάξη.

Σημείωση: Αυτού του είδους οι στόχοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στη συγκεκριμένη περίπτωση του παιδιού, στο στάδιο της παρέμβασης .

Γ) Ενίσχυση της συμπεριφοράς.

Γονείς και εκπαιδευτικοί πρέπει να επικεντρώνονται στις επιτυχίες του παιδιού και όχι στις αποτυχίες του. Επίσης πρέπει να παρέχουν στα παιδιά ευκαιρίες για κοινωνική συμπεριφορά και να τα ενθαρρύνουν στην προσπάθεια τους.

Δ) Αποφυγή ετικετοποίησης του παιδιού.

Δεν πρέπει να κρεμάνε, γονείς και εκπαιδευτικοί, μία αρνητική ταμπέλα στο παιδί γιατί μέσω μιας αυτοεκπληρούμενης προφητείας, τα παιδιά, επιβεβαιώνουν τις αντιλήψεις των άλλων.

Ε) Ενσυναίσθηση.

Εάν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί δείξουν ενσυναίσθηση στο παιδί, ότι δηλαδή κατανοούν τα συναισθήματά του, τότε εκείνο νιώθει ότι τον καταλαβαίνουν και τον αποδέχονται. Ακόμα τον βοηθάει να αναγνωρίσει τα συναισθήματα του (αυτογνωσία) και να αρχίσει να μιλάει γι' αυτά.

Ζ) Ενίσχυση της κοινωνικής συμπεριφοράς άλλων μαθητών.

Ένα θετικό σχόλιο του δασκάλου για την κοινωνική συμπεριφορά κάποιων μαθητών του μέσα στην τάξη μπορεί να βοηθήσει αποτελεσματικά το συνεσταλμένο παιδί να αξιολογήσει θετικά μέσα του την ανοιχτή, θαρραλέα συμπεριφορά.

⇒ Παρεμβάσεις των συνομηλίκων.

Ο ρόλος των συμμαθητών και των φίλων είναι καθοριστικής σημασίας για τη βελτίωση της συμπεριφοράς των συνεσταλμένων παιδιών.

Τέτοιες παρεμβάσεις μπορεί να είναι του τύπου :

→ Προγράμματα ή δραστηριότητες όπου τα συνεσταλμένα παιδιά καθοδηγούν μαθητές μικρότερης ηλικίας.

→ Ευκαιρίες για τα συνεσταλμένα παιδιά να παίζουν σε δυάδες, έστω και με παιδιά μικρότερης ηλικίας.

→ Μία συμφωνία μεταξύ δασκάλου και ενός κοινωνικού μαθητή, με σκοπό να δραστηριοποιήσει τα δειλά και συνεσταλμένα παιδιά της τάξης του.

→ Όταν ένα συνεσταλμένο παιδί συμμετέχει σε μία μικρή ομάδα, η οποία ανέλαβε την προφορική παρουσίαση μίας δραστηριότητας στην τάξη.

→ Πολύ σημαντικό ρόλο παίζει η φιλία. Η δυαδική φύση αυτής της σχέσης απορροφά ή μειώνει τη δυσκολία των συνεσταλμένων παιδιών να προσαρμοστούν στις μεγαλύτερες ομάδες συνομηλίκων.

⇒ Άλλες ψυχολογικές παρεμβάσεις.

A) Βιβλιοθεραπεία.

Η ανάγνωση ενός βιβλίου, στα δειλά και συνεσταλμένα παιδιά, που εξιστορεί με ποιο τρόπο άλλοι άνθρωποι ή ζώα ξεπέρασαν τη δειλία και τους φόβους τους μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Συνήθως τα παιδιά και ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά ταυτίζονται με τον ήρωα της ιστορίας κι έτσι μπορεί να ξεπεράσουν το συναισθηματικό τους πρόβλημα, μέσα από αυτή την ταύτιση.

B) Διεκδικητική (παρρησιακή) συμπεριφορά.

Με τη διεκδικητική συμπεριφορά τα δειλά και συνεσταλμένα παιδιά αποκτούν σιγά – σιγά την ικανότητα να εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους με θάρρος, ειλικρίνεια και ευθύτητα. Πολλές φορές συνδέεται η διεκδικητική συμπεριφορά με την υψηλή αυτοεκτίμηση και η δειλία με την χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Η άσκηση των συνεσταλμένων παιδιών στη διεκδικητική συμπεριφορά πρέπει να είναι αποτέλεσμα συνεργασίας του εκπαιδευτικού με τον σχολικό ψυχολόγο.

Με την άσκηση τα παιδιά καλλιεργούν τις εξής δεξιότητες :

- Εγώ. Μέσα από δραστηριότητες, όπως παντομίμα, μίμηση ρόλων κ.α., να ενδυναμώσει το παιδί την εικόνα του εγώ του.
- Αρχικές κοινωνικές δεξιότητες. Όταν τα παιδιά αρχίζουν μία συζήτηση, κάνουν ερωτήσεις, λένε ευχαριστώ, συστήνουν τον εαυτό τους.
- Προχωρημένες κοινωνικές δεξιότητες. Όταν τα παιδιά ζητούν βοήθεια όταν τη χρειάζονται, μπαίνουν σε μία ήδη σχηματισμένη ομάδα, δίνουν οδηγίες.
- Δεξιότητες που σχετίζονται με τα συναισθήματα. Μέσα από τέτοιου τύπου δραστηριότητες τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τα συναισθήματά τους, να κατανοούν και να αποδέχονται τους άλλους, να εκφράζουν τη στοργή και την αγάπη τους.
- Όχι ! Να μάθουν να διατυπώνουν ξεκάθαρα και χωρίς ενοχές αυτό που θέλουν και όταν δε θέλουν να λένε όχι.
- Φόβος. Να μάθουν τα συνεσταλμένα παιδιά να αναγνωρίζουν και να ξεπερνούν τους φόβους τους.

Σημείωση: Στο στάδιο της παρέμβασης, το οποίο έπεται της συστηματικής παρατήρησης, θα βασιστούμε σε όλα αυτά τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν. Με συγκεκριμένους στόχους θα οργανώσουμε κατάλληλες δραστηριότητες, που θα εφαρμοστούν στο χώρο του νηπιαγωγείου, για να βοηθήσουμε, μέσω της παρέμβασης, το παιδί να αντιμετωπίσει τη μορφή δειλίας που το διακατέχει.

8.Στρατηγικές για να βοηθήσεις ένα δειλό – συνεσταλμένο παιδί (Hyson-Marion-Trieste-Karen 1987) :

→ Να αποδεχτείς το παιδί και να πιστέψεις ότι η δειλία είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του.

→ Ανάπτυξε την αυτοεκτίμησή του.

Συνήθως έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και νιώθουν μη αποδεκτά. Παιδιά που νιώθουν καλά με τον εαυτό τους έχουν λιγότερες πιθανότητες να εκδηλώσουν δειλία.

→ Δημιούργησε κοινωνικές δραστηριότητες.

→ Επίτρεψε στο συνεσταλμένο παιδί να πάρει μέρος και να ενθουσιαστεί με καινούργιες καταστάσεις.

→ Πρέπει να θυμόμαστε ότι η δειλία, η συστολή δεν είναι πάντα «κακό».

Ο εντοπισμός των θετικών στοιχείων που υπάρχουν σε κάθε κατάσταση είναι ζωτικής σημασίας. Δηλαδή, τι πάει καλά για το παιδί στην κατάσταση που ασχολούμαστε. Κάθε παρέμβαση είναι καλό αλλά και εποικοδομητικό να στηρίζεται στις ικανότητες του παιδιού και όχι στις αδυναμίες του. Με αυτό τον τρόπο πετυχαίνουμε να βοηθήσουμε το παιδί να νιώσει ικανό και δυνατό να ξεπεράσει τις δυσκολίες που το εμποδίζουν να κοινωνικοποιηθεί πλήρως.

⇒ *Έλλειψη φίλων.*

Πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά σχετίζονται με την ικανότητά τους να τα πηγαίνουν καλά στον κοινωνικό χώρο και κυρίως με τους συνομηλίκους τους. Η φιλία, γενικά, ορίζεται ως μία σχέση μεταξύ ανθρώπων που συνδέονται με έναν κοινό σκοπό. Δεν πρέπει να μας εκπλήσσει ότι το παιδί το οποίο δεν μπορεί να εκτιμήσει τον αμοιβαίο χαρακτήρα της φιλίας, δεν θα μπορέσει πιθανότατα να διατηρήσει σταθερές φιλίες ή πράγματι, να τον διαλέξουν για φίλο τους οι άλλοι.

Εξάλλου, οι σχέσεις με τους συνομηλίκους είναι ζωτικής σημασίας, για τον πολύ σημαντικό λόγο ότι παρέχουν στα παιδιά ευκαιρίες να μάθουν πώς να αλληλεπιδρούν με τους άλλους, πώς να ελέγχουν την κοινωνική τους συμπεριφορά, πώς να αναπτύσσουν ενδιαφέροντα και δεξιότητες κατάλληλες προς την ηλικία τους και πώς να μοιράζονται παρόμοια αισθήματα και απόψεις.

⇒ *Βασικός σκοπός είναι η αλλαγή.*

⇒ *Ανάλυση της παρέμβασης σε ένα σύνολο επιμέρους στόχων της συμπεριφοράς.*

9. Σχεδιασμός της παρέμβασης (Herbert 1998) :

ΦΑΣΗ Α:

1. Εξετάστε μη τυπικές ή άμεσες λύσεις.
2. Τονίστε τα θετικά στοιχεία.
3. Μελετήστε τις επιθυμίες των ατόμων του περίγυρου του «παιδιού».
4. Αρχίστε με τα προβλήματα που έχουν περισσότερες πιθανότητες να λυθούν.
5. Επιλέξτε σχετικούς τομείς αλλαγής.
6. Επιλέξτε το είδος της παρέμβασης.
7. Παρακολούθηση της προόδου.

ΦΑΣΗ Β:

8. Εφαρμογή παρέμβασης.
9. Ανασκόπηση παρέμβασης.
10. Τέλος στο πρόγραμμα (σταδιακά).

ΦΑΣΗ Γ:

Συνεχιζομενη Άσκηση.

Πρακτικές οδηγίες για μια αποτελεσματική παρέμβαση (Πραίς- Πάρρυ 1971):

« Οι αρνητικοί χαρακτηρισμοί αποδείχνονται καταστροφικοί για την αυτοπεποίθηση και πολύ συχνά το παιδί αρχίζει να τους πιστεύει».

« Ψάξτε να βρείτε τις ιδιαίτερες ικανότητες και τα χαρίσματα του παιδιού σας. Επιμείνετε σε αυτά και δείξτε στο παιδί πόσο καλά μπορεί να τα καταφέρει σε ορισμένα πράγματα. Βοηθήστε το και παροτρύνετέ το να μεταφέρει αυτές του τις ικανότητες και σε άλλους τομείς».

« Όσο καλύτερες είναι οι σχέσεις του παιδιού με τα άλλα παιδιά της ηλικίας του, τόσο μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση αισθάνεται».

Σημείωση: Παρόλο που τα παιδιά του νηπιαγωγείου περνούν αρκετό από τον καιρό τους δύο-δύο, αρχίζουν να παίζουν και σε μεγαλύτερες ομάδες, καθώς επίσης και να νοιάζονται για τη συμμετοχή τους σε ομάδα. Συγχρόνως, τα παιδιά είναι πιθανότερο να προτιμούν άλλα άτομα του ίδιου φύλου σαν συντρόφους στο παιχνίδι και σαν φίλους.

Η φιλία είναι η κεντρική κοινωνική σχέση μεταξύ των συνομηλίκων στην παιδική ηλικία.

10.Πού είναι το πρόβλημα στο να είσαι ντροπαλός ;

- Η ντροπή δεν είναι κάτι κακό, αλλά αυτό που είσαι.
- Υπάρχουν προγράμματα που αντιμετωπίζουν το να είσαι ντροπαλός, σαν ασθένεια. Οι άνθρωποι που έχουν πρόβλημα είναι αυτοί οι άρρωστοι άνθρωποι που νομίζουν ότι κάτι τρέχει μαζί σου αν είναι ήσυχος ή ντροπαλός. Στην πραγματικότητα οι ντροπαλοί άνθρωποι είναι πιθανότατα οι πιο ευγενικοί στην καρδιά άνθρωποι που υπάρχουν. Μη στενοχωριέσαι επειδή είσαι ντροπαλός. Έτσι σε έκανε ο Θεός. Να είσαι ευγνώμων γι' αυτό.

Το να είσαι ντροπαλός είναι απίθανο στο να :
κουτσομπολεύεις ή να το καυχιέσαι, να σε κάνει επιθετικό ή απαιτητικό κ.λ.π.

Οι ντροπαλοί έχουν την τάση να κάνουν πιστούς φίλους, δουλεύουν πιο σκληρά για να κρατήσουν τη φιλία. Συχνά παρουσιάζονται ως πιο βαθείς και σκεπτικοί χαρακτήρες καθώς και πιο διακριτικοί. Ακόμη, είναι συνήθως καλύτεροι ακροατές, καλύτεροι ομαδικοί παίχτες. Δεν κυριαρχούν στις συζητήσεις και δε μιλάνε για τον εαυτό τους. Γιατί επομένως οι ντροπαλοί δεν αντιμετωπίζονται όπως οι μη ντροπαλοί ;

Ο Dr. Zimbardo ερεύνησε 5.000 ανθρώπους σε μια περίοδο 4 χρόνων. Στην κασέτα Winning Over Shyness :
Στην πραγματικότητα οι ντροπαλοί άνθρωποι είναι αρεστοί σε λιγότερα άτομα από όσα οι ίδιοι επιθυμούν.

Πολλοί ντροπαλοί αντιμετωπίζουν αυτό το χαρακτηριστικό τους σαν κάτι θετικό. Παρόλα αυτά όσο πιο ντροπαλός είναι κάποιος τόσο πιο δύσκολο είναι να το αντιμετωπίζει αυτό σαν κάτι θετικό.

Αν το να είσαι ντροπαλός είναι τόσο έντονο «χτυπάει στο ψαχνό» και μειώνει την ικανότητα του ανθρώπου για επαφές – σχέσεις με άλλους.

Συμπέρασμα : Δεν υπάρχει τίποτα το κακό στο να είσαι ντροπαλός, εκτός αν είσαι σε τέτοιο βαθμό που δε σου επιτρέπει να έχεις σχέσεις με τους γύρω.

11.Τι είναι και τι δεν είναι το να ντρέπεσαι (Malouff 2002).

Το να ντρέπεσαι περιλαμβάνει άγχος και δε σου επιτρέπει τη συμμετοχή σε κοινωνικές καταστάσεις (Leary 1986). Συμβαίνει πιο συχνά σε καταστάσεις που είναι καινούργιες ή χρειάζονται εκτίμηση από το άτομο ή καταστάσεις που το άτομο είναι καχύποπτο ή οι άλλοι παρεμβαίνουν (ενοχλητικά) (Buss 1986, Crozier 2001).

Αν και όλα τα παιδιά περνούν φάσεις που είναι ντροπαλά κάποια βιώνουν το να είναι ντροπαλά σε βαθμό που εξασθενίζει αυτό το κείμενο.

Νέα, ντροπαλά παιδιά παρουσιάζουν έντονο ζήλο στο να παρατηρούν άλλους συνδυασμένο με μία απροθυμία να μιλήσουν με άλλους (Asendorpf, 1993). Π.χ. παραμένουν σιωπηλά όταν έχουν γύρω αγνώστους, αρνούνται να μουν σε μία νέα τάξη χωρίς τη συνοδεία γονιού, αρνούνται να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες κ.τ.λ. Τα ντροπαλά παιδιά θέλουν να αλληλεπιδρούν με ξένους αλλά όχι εξαιτίας του φόβου τους. Ένα διαφορετικό πρόβλημα υπάρχει όταν ένα ντροπαλό παιδί προτιμάει να μένει μόνο (Asendorpf, 1993).

12.Τι ευθύνεται στο να είναι κανείς ντροπαλός;(Malouff 2002)

Οι αιτίες δεν έχουν εξηγηθεί αρκετά. Παρόλα αυτά οι ειδικοί αναγνωρίζουν ως πιθανές αιτίες :

- (α) τα γονίδια προδιαθέτουν ένα άτομο στο να είναι ντροπαλό.
- (β) κάτι λιγότερο από ισχυρό δέσιμο ανάμεσα από γονέα – παιδί.
- (γ) φτωχή απόκτηση κοινωνικών δραστηριοτήτων.
- (δ) γονείς, συγγενείς που κρίνουν αυστηρά τα παιδιά.

(Asendorpf, 1993, Sunson Pedlam, Prior, Cann & Oberyloid, 1990).

13.Τι είναι καλό στο να είσαι ντροπαλός;(Malouff 2002)

Τα ντροπαλά παιδιά έχουν τάση να έχουν λιγότερη κοινωνική κακή συμπεριφορά (διαγωγή) από άλλα παιδιά. Αυτό μπορεί να συμβαίνει γιατί τα ντροπαλά παιδιά νοιάζονται πολύ για το τι σκέφτονται οι άλλοι γι' αυτά.

14.Πρόληψη:

- Πώς μπορεί να αποφευχθεί ή μειωθεί ;(Holbrook-Taylor 1987)

Το σχολικό περιβάλλον μπορεί να παίζει ζωτικό ρόλο στην πρόληψη. Για παράδειγμα, πολλοί δάσκαλοι ασχολήθηκαν με το θέμα και αναγνώρισαν κάποια υγιή χαρακτηριστικά της τάξης.

Αυτά περιλαμβάνουν :

Δημιουργία ενός ζεστού, καλού κλίματος στην τάξη, να βοηθάς τα παιδιά να γνωρίζουν το ένα το άλλο στην αρχή της τάξης, να χρησιμοποιείς σκετς (παίξιμο ρόλων), να μιλάνε τα παιδιά σε γκρουπ παρά ατομικά, να αφήνεις τα παιδιά να εργάζονται με τους συμμαθητές που νιώθουν πιο άνετα, τα παιδιά να μιλάνε από τις θέσεις τους και όχι στη μέση της τάξης.

Ο Suid (1984) προτείνει : δραστηριότητες για να ξεπεραστεί το άγχος. Αυτά περιλαμβάνουν : να ζητήσεις στα παιδιά να ασχοληθούν με θέματα για τα οποία έχουν γνώση, έχουν διαβάσει και ακούσει γι' αυτά, παίζουν ρόλους, παρουσιάζουν λόγους κ.τ.λ.

Ο Bond (1984) προτείνει μία στρατηγική 4 φάσεων :

- (1) Να απαιτεί από τους δασκάλους να παίρνουν πάνω από ένα εισαγωγικό μάθημα στην προφορική επικοινωνία,
- (2) Δημιουργία βασικών μαθημάτων επικοινωνίας στις πρώτες τάξεις,
- (3) Παροχή ειδικής συμπεριφοράς για ήσυχα / ντροπαλά παιδιά σε μία εθελοντική βάση,
- (4) Ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην τάξη που ενθαρρύνουν προφορική επικοινωνία.

15. Ομαδοκεντρική διδασκαλία

Σε αντίθεση, με την παλαιά παιδαγωγική, η σύγχρονη επιστημονική παιδαγωγική αναγνωρίζει το δυναμικό ρόλο της μαθητικής ομάδας και προσπαθεί μέσω αυτής να μεγιστοποιήσει τα μαθησιακά αποτελέσματα του σχολείου.

Η τάση αυτή προς την κατά ομάδες (συνεργατική) σχολική εργασία συντελέστηκε εξαιτίας των παρακάτω λόγων :

1. Ή έμφυτη τάση των παιδιών της σχολικής ηλικίας να σχηματίζουν οργανωμένες ομάδες, ικανοποιώντας έτσι την ανάγκη τους για δράση και εξερεύνηση του φυσικοκοινωνικού τους περιβάλλοντος.
2. Η άποψη ότι στην διαδικασία της εσωτερίκευσης των κοινωνικών ρόλων και της ανάπτυξης της αυτοαντίληψης του παιδιού συμβάλλουν με τις αντιδράσεις τους αποφασιστικά τα μέλη της ομάδας των συνομηλίκων.
3. Η καθιέρωση της παιδοκεντρικής αγωγής, η οποία τονίζει την αξία των αρχών της αυτενέργειας και της διερεύνησης στην διδακτική πράξη, οι οποίες υλοποιούνται μέσα στα πλαίσια της μικρής ομάδας.
4. Η έμφαση που δόθηκε από πολλούς παιδαγωγούς στους κοινωνικούς στόχους της σχολικής αγωγής.
5. Η διαπίστωση ότι η συνεργατική ή κατά ομάδες οργάνωση προάγει, εκτός από την κοινωνική μάθηση και την σχολική μάθηση.

Βασικά στοιχεία της συνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης :

1. Συνεργασία, αλληλοβοήθεια και ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών.
2. Θετική αλληλεξάρτηση μεταξύ των μελών της ομάδας.
3. Άμεση προσωπική επικοινωνία μεταξύ των μελών.
4. Συλλογική ευθύνη για το άτομο.
5. Συνεχής εξάσκηση σε ικανότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας και συλλογικής εργασίας.
6. Ανομοιογένεια στην σύνθεση της ομάδας
7. Εναλλαγή στους ρόλους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω σημεία η συνεργατική σχολική εργασία, αντιδιαστέλλεται από την παραδοσιακή «κατά ομάδες διδασκαλία».

Οι υποστηρικτές της συνεργατικής οργάνωσης υπογραμμίζουν ιδιαίτερα την συμβολή της στην κοινωνικοποίηση του αναπτυσσόμενου ατόμου. Η κοινωνικοποίηση αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην σημερινή εποχή, η οποία παρουσιάζει πλήθος κοινωνικών προβλημάτων.

Κατά τον Roff, οι ομαλές κοινωνικές σχέσεις κατά την παιδική ηλικία είναι σπουδαίες στην συναισθηματική ανάπτυξη και την ψυχική υγεία του ατόμου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο συγκεκριμένο τμήμα που παρατηρούμε το παιδί γίνεται μια αξιόλογη προσπάθεια της εφαρμογής της ομαδοκεντρικής διδασκαλίας. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις δικές μου παρεμβάσεις, αλλά και την πολύτιμη βοήθεια της νηπιαγωγού, ελπίζουμε ότι θα επιφέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Β' ΜΕΡΟΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

A. Συστηματική παρατήρηση

Στην παρούσα εργασία θα μας απασχολήσει η περίπτωση ενός δειλού και συνεσταλμένου παιδιού. Για τη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων, ακολουθήσαμε τη μέθοδο της συστηματικής παρατήρησης. Η παρατήρηση πραγματοποιήθηκε σε χρονικό διάστημα έξι εβδομάδων, από τις 28/11 – 16/12/2005 και από τις 15/1 – 5/2/2006. Οι παρατηρήσεις κάθε εβδομάδα κυμαίνονταν από μία έως δύο για μία ώρα περίπου.

Σε κάθε παρατήρηση καταγράφεται η δραστηριότητα που παρατηρώ και σχετικές παρατηρήσεις για τη συμπεριφορά του παιδιού που παρατηρείται. Δηλαδή, σε κάθε παρατήρηση προσπαθούμε να εντοπίσουμε την αποκλίνουσα συμπεριφορά του παιδιού στη δραστηριότητα. Ακόμη, παρατηρείται και καταγράφεται η περιρρέουσα ατμόσφαιρα.

Επίσης, γίνεται καταγραφή των θετικών στοιχείων αλλά και των ενδιαφερόντων του παιδιού, που θα μας χρησιμεύσουν στην οργάνωση της παρέμβασης μας.

A.1 Γιατί επέλεξα το συγκεκριμένο παιδί ;

Κατά την επίσκεψη μου στο Κ.Π.Ε της Μακρινίτσας, στα πλαίσια της πρακτικής μου άσκησης, συνάντησα δύο τμήματα νηπιαγωγείων του Βόλου. Στο κέντρο έγινε, αρχικά, άσκηση γνωριμίας για τα παιδιά του νηπιαγωγείου.

Οι συντονιστές του κέντρου είχαν ετοιμάσει πολύ δημιουργικά πράγματα, αλλά για να τα πραγματοποιήσουν έπρεπε να μάθουν τα ονόματα των παιδιών, μέσα από την άσκηση γνωριμίας. Κανένα παιδί δεν είχε πρόβλημα να πει το όνομα του και να γνωριστεί με τους συντονιστές, εκτός από ένα παιδί. Το παιδί αυτό αρνήθηκε να πει το όνομα του, κατεβάζοντας κάτω το κεφάλι του, δείχνοντας την συστολή του. Το συγκεκριμένο παιδί δεν συμμετείχε ενεργά στις δραστηριότητες και γενικά η συμπεριφορά του μου προξένησε το ενδιαφέρον. Σε μια σύντομη συνομιλία που είχα με την νηπιαγωγό του συγκεκριμένου παιδιού διαπίστωσα ότι το παιδί είναι αρκετά δειλό και συνεσταλμένο.

Έτσι, λοιπόν, κανόνισα με την νηπιαγωγό να παρατηρήσω την συμπεριφορά του παιδιού και στην τάξη τους. Όταν επισκέφτηκα την τάξη τους για πρώτη φορά διαπίστωσα ότι η συμπεριφορά του παιδιού ήταν εξίσου ντροπαλή και συνεσταλμένη και στην τάξη του, όπου βρισκόταν με τους συμμαθητές του. Έτσι, ξεκίνησε η συστηματική παρατήρηση για την επίτευξη της παρούσης πτυχιακής εργασίας.

Α.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΜΕ ΤΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ.

Φύλο : αγόρι.

Ηλικία : νήπιο

Συμπεριφορά : συνεσταλμένη-δειλή

Αριθμός παιδιών στην τάξη : 22

Κριτήρια επιλογής :

-Δε μιλάει αρκετά με τούς συμμαθητές του.

-Μέχρι πέρυσι φορούσε πάνα , γι' αυτό διέκοψε το νηπιαγωγείο .

-Υπάρχουν οικογενειακά προβλήματα , γεγονός που του προξενεί φοβίες .

-Τελειώνει τελευταίος τις δραστηριότητες .

-Στην αρχή της χρονιάς έκλαιγε και δε μπορούσε να αποχωριστεί τη μητέρα του ,παρόλο που ήταν νήπιο.

-Στη γωνιά της συζήτησης σχεδόν ποτέ δε συμμετέχει.

Α.3 ΗΜΕΡΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

1^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα :** Εικαστικά
 - **Περιγραφή :** Έφτιαχναν χελωνάκια με πλαστελίνη και καρυδότσουφλο.
 - **Σχόλια :** Το παιδί ήταν πρόθυμο να βοηθήσει την νηπιαγωγό του να τακτοποιήσουν την τάξη.
 - **Συμπέρασμα :** «Καθυστερεί να ολοκληρώσει επιτυχώς την εργασία».
-

Ώρα φαγητού.

- **Σχόλια :** Στεκόταν όρθιος επειδή δεν υπήρχε άδεια καρέκλα στην θέση του. Χρειάστηκε να επέμβει η νηπιαγωγός και να του βρει καρέκλα.
 - **Συμπέρασμα :** «Διστάζει να πάρει πρωτοβουλίες και χρειάζεται ενθάρρυνση από την νηπιαγωγό»
-

Διάλειμμα

- **Σχόλια :** Κάθεται στην άκρη της αυλής μαζί με δύο κοριτσάκια. Παρατηρούν τα άλλα παιδιά που παίζουν αποφεύγοντας τα ομαδικά παιχνίδια.

2^η Παρατήρηση

Διάλειμμα

- **Σχόλια:** Το παιδί δε συμμετείχε στα ομαδικά παιχνίδια που λαμβάνουν χώρα στην αυλή του σχολείου. Κάποια στιγμή έτρεχε κατευθυνόμενος προς τα παιδιά που έπαιζαν ποδόσφαιρο. Εκεί ένα παιδί το χτύπησε γιατί τους ενοχλούσε (*περιρρέουσα ατμόσφαιρα*). Εκείνος έφυγε ανεπηρέαστος από το γεγονός και έπιανε το σημείο που τον χτύπησαν, δείχνοντας έτσι τον πόνο του.
 - **Συμπέρασμα :** «Όταν τον χτυπάνε τα άλλα παιδιά δεν αντιδρά»
-

- **Δραστηριότητα :** Παιδική Λογοτεχνία
- **Περιγραφή :** Η νηπιαγωγός επέλεξε ένα παραμύθι και το παρουσίασε στα παιδιά με τη διεπιδραστική ανάγνωση. Τα παιδιά καλούνταν να απαντήσουν στις ερωτήσεις της νηπιαγωγού κατά την διαδικασία της ανάγνωσης.
- **Σχόλια :** Το παιδί απάντησε διστακτικά και χαμηλόφωνα.
- **Συμπέρασμα :** «Συνήθως δεν μιλάει όταν του απευθύνει κάποιος το λόγο αλλά αν το κάνει, θα μιλήσει χαμηλόφωνα και διστακτικά».

3^η Παρατήρηση :

- **Δραστηριότητα :** Παιδική Λογοτεχνία
- **Περιγραφή :** Η νηπιαγωγός τους διάβασε ένα πολύ αστείο παραμύθι και όλα τα παιδιά γελούσαν ασταμάτητα.
- **Σχόλια :** Το παιδί γελούσε μεν αλλά κάπως καθυστερημένα. Έδειχνε, σαν να μην καταλάβαινε το λόγο που γελούσε.
- **Συμπέρασμα :** «Η έκφραση του είναι συνήθως, ευδιάθετη με ένα μειδίαμα στο στόμα».

4^η Παρατήρηση

Ελεύθερες δραστηριότητες.

- **Σχόλια :** Παίζει με ένα άλλο παιδί με τα αυτοκινητάκια αλλά απομακρύνεται την στιγμή που προστίθενται στην παρέα τους άλλα δύο παιδιά. Στην συνέχεια παίρνει ένα παζλ αλλά όταν διαπίστωσε ότι δεν μπορεί να το φτιάξει, τα παράτησε.
- **Συμπέρασμα :** «Δεν επιμένει στο στόχο του»

5^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα :** Προφορική Επικοινωνία.
(Πραγματοποιείται από φοιτήτριες)
 - **Περιγραφή (Α΄ Φάση) :** Τα κορίτσια ρώτησαν τα παιδιά το όνομα τους και τι δώρο ήθελαν να τους φέρει ο Αϊ Βασίλης για τα Χριστούγεννα.
 - **Σχόλια :** Όταν ήρθε η σειρά του παιδιού, το παιδί δεν απάντησε. Στο τέλος της δραστηριότητας, οι φοιτήτριες τον ξαναρώτησαν κι εκείνος είπε το όνομα του παιχνιδιού που επιθυμούσε. Τα κορίτσια τον ρώτησαν τι ακριβώς είναι αλλά εκείνος δεν απάντησε και εξήγησαν τα άλλα παιδιά της τάξης.
 - **Συμπέρασμα :** «Θα απαντήσει μόνο όταν αισθανθεί ότι δεν έχει άλλη προθεσμία χρόνου».
-

- **Περιγραφή (Β΄ Φάση) :** Στη συνέχεια, τα κορίτσια σήκωναν όρθιο ένα παιδί να τραβήξει ένα στολίδι για το Χριστουγεννιάτικο δέντρο, μέσα από ένα σάκο.
- **Σχόλια :** Όταν σηκώθηκε το παιδί, τράβηξε ένα στολίδι και τα κορίτσια του ζήτησαν να πει τι είναι και να το περιγράψει. Το παιδί ντράπηκε, κοκκίνισε και δεν είπε λέξη.
- **Συμπέρασμα :** «Όταν νιώθει ότι βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής των άλλων, κοκκινίζει και γλείφει τα χείλη του».

6^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα :** Ανάγνωση
 - **Περιγραφή :** Τα παιδιά προσπαθούν να διαβάσουν την λέξη στην καρτέλα κι έπειτα να βρουν το αντίστοιχο παιχνίδι.
 - **Σχόλια :** Το παιδί δεν συμμετείχε καθόλου στην δραστηριότητα, δείχνοντας να μην αναγνωρίζει τα γράμματα.
 - **Συμπέρασμα :** «Ελλιπείς γνώσεις σε γνωστικά αντικείμενα, όπως η ανάγνωση»
-

Πρόβα για την Χριστουγεννιάτικη γιορτή.

- **Περιγραφή :** Θα πει μαζί με άλλα παιδιά τα «Τρίγωνα Κάλαντα».
 - **Σχόλια :** Το παιδί κουνάει μόνο το τριγωνάκι, δίχως να λέει τα λόγια του τραγουδιού.
-

- **Δραστηριότητα :** Εικαστικά.
- **Περιγραφή :** Τους ζητήθηκε να ζωγραφίσουν ότι επιθυμούν.
- **Σχόλια :** Το παιδί έκανε ακανόνιστες γραμμές και χρησιμοποίησε σκούρο μπλε μαρκαδόρο. Η ζωγραφιά του έμοιαζε περισσότερο με μουτζούρα.
- **Συμπέρασμα :** «Οι ζωγραφιές του μοιάζουν περισσότερο με μουτζούρες»

Σημείωση : Το παραπάνω συμπέρασμα βγήκε από την παρατήρηση των εργασιών του, που βρισκόταν στο συρτάρι.

7^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα :** Γραφή.
- **Περιγραφή :** Τα παιδιά γράφουν, όπως μπορούν, Χριστουγεννιάτικες λέξεις σε έναν πίνακα.
- **Σχόλια :** Το παιδί δεν συμμετέχει καθόλου στην δραστηριότητα. Ούτε καν προσπαθεί να γράψει λέξη, δεν μπήκε καθόλου στην διαδικασία.
- **Συμπέρασμα :** «Ελλιπείς γνώσεις σε γνωστικά αντικείμενα, όπως η γραφή».

8^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα αφής**
- **Περιγραφή :** Σηκώνονταν ένα παιδί και του έδεναν τα μάτια. Έπειτα ένα άλλο παιδί έμπαινε μπροστά του και το παιδί με τα κλειστά μάτια προσπαθούσε να βρει ποιος είναι χρησιμοποιώντας την αίσθηση της αφής του. Στην συνέχεια, δόθηκε στα παιδιά ένα φύλλο αξιολόγησης.
- **Σχόλια :** Το παιδί σ' αυτή την δραστηριότητα συμμετείχε ενεργά και τα πήγε πολύ καλά. Το παιδί στο φύλλο αξιολόγησης δεν κύκλωσε αυτά που έπρεπε, παρά μόνο έβαψε με μαύρο μαρκαδόρο σχεδόν όλα αυτά που δεν έπρεπε να κυκλώσει.
- **Συμπεράσματα :**
 1. «Τα πηγαίνει πολύ καλά σε δραστηριότητες που έχει κλειστά τα μάτια του».
 2. «Προτιμάει το μαύρο μαρκαδόρο για την συμπλήρωση των φύλλων αξιολόγησης και του αρέσει να μουτζουρώνει τα σχέδια».

9^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα γεύσης.**
- **Περιγραφή :** Καλούνται τα παιδιά να δοκιμάσουν γεύσεις, έχοντας κλειστά τα μάτια τους.
- **Σχόλια :** Το παιδί μπερδεύτηκε κάπως όταν δοκίμασε γλυκό (ζάχαρη) και είπε ότι αυτό που δοκίμασε ήταν αλάτι. Ακολουθεί φύλλο αξιολόγησης το οποίο το παιδί το έκανε σωστά. Στην συμπλήρωση του συγκεκριμένου φύλλου αξιολόγησης το παιδί ζήτησε δύο φορές την βοήθεια της νηπιαγωγού, για να τον βοηθήσει να κάνει το σωστό.

Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι στην συμπλήρωση του συγκεκριμένου φύλλου αξιολόγησης καθόταν στο τραπέζακι με τα νήπια και όχι μαζί με το φίλο του, που είναι προνήπιο.

- **Συμπεράσματα :**
 1. «Ζητάει την επιβεβαίωση της νηπιαγωγού, ιδιαίτερα σε δραστηριότητες που συμμετέχει ενεργά».
 2. «Η απόδοση του στις δραστηριότητες επηρεάζεται αρνητικά από ένα φίλο του προνήπιο»

10^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα ακοής**
- **Περιγραφή :** Η νηπιαγωγός ζήτησε από τα παιδιά να κλείσουν τα αυτιά τους, με τα χέρια τους, και να πουν το όνομα τους. Μ' αυτόν τον τρόπο ήθελε να διαπιστώσουν τα παιδιά, αν ακούν έχοντας κλειστά τα αυτιά τους.
- **Σχόλια :** Το παιδί δεν συμμετείχε στην δραστηριότητα αλλά παρακολουθούσε τα άλλα παιδιά.

- **Παιχνίδι ακοής : Σπασμένο τηλέφωνο.**
- **Σχόλια :** Το παιδί καθυστερεί αισθητά, να μεταφέρει την λέξη στο διπλανό του συμμαθητή.

11^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα :** Πληροφορική.
- **Περιγραφή :** Πραγματοποιήθηκε μια δραστηριότητα με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή της τάξης, από φοιτήτριες.
- **Σχόλια :** Το παιδί δυσκολευόταν αρκετά να χρησιμοποιήσει το «ποντίκι» με σκοπό την δημιουργία σχημάτων. Τα κορίτσια βοήθησαν αρκετά το παιδί έτσι ώστε να επιτευχθεί η δραστηριότητα (*περιρρέουσα ατμόσφαιρα*).
- **Συμπέρασμα :** «Αποδείχθηκε ότι δεν γνωρίζει να χειρίζεται τον ηλεκτρονικό υπολογιστή».

12^η Παρατήρηση

- **Δραστηριότητα :** Προφορική Επικοινωνία.
- **Περιγραφή :** Όλα τα παιδιά και η νηπιαγωγός είναι συγκεντρωμένοι στην γωνιά της συζήτησης και συνομιλούν σχετικά με τον πλανήτη Γη.
- **Σχόλια :** Το παιδί δεν συμμετέχει καθόλου στην κουβέντα, που πραγματοποιείται εκείνη την στιγμή, απλά παρακολουθεί τα άλλα παιδιά που συμμετέχουν και απαντούν σε ερωτήσεις της νηπιαγωγού. Στην συνέχεια, η νηπιαγωγός ρωτούσε ένα-ένα τα παιδιά, να της πουν τι θα ήθελαν να μάθουν σχετικά με την Γη. Όταν ρώτησε το συγκεκριμένο παιδί, εκείνο αποκρίθηκε «τίποτα».
- **Συμπέρασμα :** «Αρχικά, δείχνει άρνηση στις καινούριες γνώσεις και πληροφορίες»

Παρατήρηση 3^{ου} προσώπου (πριν την παρέμβαση).

Το τρίτο άτομο που έκανε την παρατήρηση ήταν φοιτήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης. Η φοιτήτρια ήταν ενήμερη για το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας, δεν γνώριζε όμως το παιδί για το οποίο γινόταν η συστηματική παρατήρηση.

Η παρατήρηση της φοιτήτριας διήρκησε περίπου μιάμιση ώρα, διάστημα στο οποίο ολοκληρώθηκαν τρεις δραστηριότητες.

Οι παρατηρήσεις που έγιναν αφορούσαν τα εξής σημεία:

- Η δραστηριότητα αφορά την κατασκευή με πλαστελίνη. Συγκεκριμένα τα παιδιά καλούνται να κατασκευάσουν μια μορφή με την πλαστελίνη που έχουν στη διάθεσή τους. Ενώ όλα τα παιδιά προσπαθούν να κατασκευάσουν μία μορφή, ένα παιδί τεμαχίζει με αργό ρυθμό την πλαστελίνη του ενώ ταυτόχρονα παρατηρεί τις δημιουργίες των συμμαθητών του.
- Στο διάλειμμα τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες έπαιζαν στις διάφορες γωνιές της τάξης. Το ίδιο παιδί, που δεν ανταποκρίθηκε στην προηγούμενη δραστηριότητα, κάθεται μόνο του και παίζει με ένα αυτοκίνητο που έφερε από το σπίτι του. Ένας συμμαθητής του τον πλησίασε επιθετικά, θέλοντας να του πάρει το παιχνίδι. Τότε εκείνο κάθισε μαζεμένο στο πάτωμα προσπαθώντας να προστατεύσει τον εαυτό του και το παιχνίδι του. Παρ' όλα αυτά η στάση του παιδιού ήταν παθητική αφού δεν υπερασπίστηκε τον εαυτό του τη στιγμή που ο συμμαθητής του τον χτυπούσε. Αντίθετα, τον υπερασπίστηκε ένας άλλος συμμαθητής του λέγοντας : «άφησέ τον, είναι δικό του».
- Την ώρα του φαγητού το συγκεκριμένο παιδί τρωει ήσυχα το φαγητό του, παρατηρώντας τα υπόλοιπα παιδιά που συζητούν. Αφού τελείωσε νωρίς το φαγητό του, πήρε ένα παραμύθι από τη γωνιά της βιβλιοθήκης και το ξεφύλλιζε.

A.4 Γενικά Συμπεράσματα της Παρατήρησης :

-Καθυστερεί αρκετά να ολοκληρώσει οποιαδήποτε εργασία του ανατεθεί.

-Διστάζει να πάρει πρωτοβουλίες , θα αντιδράσει μόνο σε περίπτωση που ενθαρρυνθεί από τη νηπιαγωγό.

-Στα διαλείμματα συνήθως κάθεται μαζί με άλλα δύο παιδιά , αποφεύγοντας τα ομαδικά παιχνίδια.

-Όταν τον χτυπάνε τα άλλα παιδιά δεν αντιδρά , απλά πιάνει το σημείο που πόνεσε.

-Συνήθως δεν μιλάει όταν του απευθύνει κάποιος το λόγο , αλλά αν το κάνει θα μιλήσει χαμηλόφωνα και διστακτικά.

-Η έκφραση του είναι , συνήθως ,ευδιάθετη με ένα μηδίαμα στο στόμα.

-Όταν νιώθει ότι βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής των άλλων , κοκκινίζει και γλύφει τα χείλη του.

-Οι γνωστικές του ικανότητες είναι ελλιπείς σε γνωστικά αντικείμενα , όπως ανάγνωση , γραφή και μαθηματικά.

-Οι ζωγραφιές του μοιάζουν περισσότερο με μουντζούρες .Αποτελούνται από ακανόνιστες γραμμές και είναι μονόχρωμες , συνήθως.

-Προτιμάει το μαύρο μαρκαδόρο για τη συμπλήρωση των φύλλων αξιολόγησης.

-Τα πηγαίνει πολύ καλά σε δραστηριότητες που έχει κλειστά τα μάτια του.

-Ζητάει συνέχεια επιβεβαίωση από τη νηπιαγωγό του , οτιδήποτε και αν κάνει.

-Επηρεάζεται αρνητικά από ένα φίλο του προνήπιο , όσον αφορά την επιτέλεση της δραστηριότητας

-Αποδείχθηκε ότι δε γνωρίζει ,καθόλου, να χειρίζεται τον υπολογιστή.

-Δείχνει ,αρχικά, άρνηση στις καινούριες γνώσεις και πληροφορίες.

Το φύλλο αξιολόγησης που ακολουθεί συμπληρώθηκε από εμένα, αλλά με ιδιαίτερη προσοχή και αντικειμενικότητα. Είναι αποτέλεσμα της προσπάθειάς μου να συγκεντρώσω όλα τα γνωστικά αντικείμενα που παρακολούθησα σε σχέση με τη συμπεριφορά του παιδιού.

Οι δραστηριότητες χωρίστηκαν σε οργανωμένες και μη οργανωμένες, ενώ οι παράμετροι που παρακολουθούμε είναι η συμμετοχή, η συνεργασία και το ενδιαφέρον. Αυτοί οι τρεις παράμετροι, θεωρώ ότι είναι καθοριστικοί για την αντίδραση του παιδιού σε μία δραστηριότητα.

Οι δείκτες που χρησιμοποίησα είναι οι εξής:

1=Αποχή, όταν δε συμμετέχει καθόλου στη δραστηριότητα.

2=Σχεδόν αποχή, όταν δε συμμετέχει στη δραστηριότητα αλλά γίνεται μία μικρή προσπάθεια.

3=Ούτε αποχή αλλά ούτε συμμετοχή, ούτε συμμετέχει ενεργά αλλά ούτε είναι αμέτοχος στη δραστηριότητα.

4=Σχεδόν ενεργός, όταν συμμετέχει στη δραστηριότητα αλλά όχι 100%.

5=Ενεργός, όταν συμμετέχει ενεργά στη δραστηριότητα.

Στο φύλλο αξιολόγησης που παραθέτουμε παρακάτω διαπιστώνουμε ότι το παιδί δε συμμετέχει σε ικανοποιητικό επίπεδο σε ποικίλες δραστηριότητες και ακόμη χειρότερα σε μη οργανωμένες δραστηριότητες, όπως είναι το διάλειμμα. Έτσι είναι η κατάσταση πριν την παρέμβαση, κατά τη διάρκεια της συστηματικής παρατήρησης.

Α.5 ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

<i>ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ</i>		<i>ΣυΜΜΕΤοΧΗ</i>	<i>ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ</i>	<i>ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ</i>
<i>ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</i>	<i>ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>3</i>
	<i>ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>5</i>
	<i>ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>3</i>
	<i>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
	<i>ΑΝΑΓΝΩΣΗ</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
	<i>ΓΡΑΦΗ</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
<i>ΜΗ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</i>	<i>ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>3</i>
	<i>ΦΑΓΗΤΟ</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>4</i>
	<i>ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>

1. αποχή - 2. σχεδόν αποχή - 3. ούτε αποχή αλλά ούτε συμμετοχή - 4. σχεδόν ενεργός - 5. ενεργός

B. Παρέμβαση

Κατά την συστηματική παρατήρηση διαπιστώσαμε κάποια αποκλίνουσα συμπεριφορά του παιδιού. Το παιδί έδειχνε να υστερεί σε βασικές κοινωνικές δεξιότητες, γεγονός που το απομόνωνε από την ομάδα. Με σκοπό την αλλαγή της συμπεριφοράς του παιδιού, οργανώσαμε την ακόλουθη παρέμβαση. Η παρέμβαση αποτελείται από δώδεκα παρεμβατικές δραστηριότητες, οι οποίες υλοποιήθηκαν σε χρονικό διάστημα ενάμιση μήνα, από τις 27/2 – 7/4/2006.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, στο συγκεκριμένο τμήμα που παρατηρούμε το παιδί, γίνεται μια αξιολογη προσπάθεια εφαρμογής της ομαδοκεντρικής διδασκαλίας. Όπως αναφέρθηκε στο θεωρητικό κομμάτι της εργασίας, η εφαρμογή της ομαδοκεντρικής – ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας βοηθάει τα παιδιά στην ομαλή κοινωνικοποίηση τους. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις δικές μου παρεμβάσεις, αλλά και την πολύτιμη βοήθεια της νηπιαγωγού, ελπίζουμε ότι θα επιφέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα, την βελτίωση του παιδιού σε ορισμένα κοινωνικά επίπεδα.

B.1 Μεθοδολογία

B.1.1 Υπόθεση.

Η παρέμβαση στοχεύει στην βελτίωση της κοινωνικότητας του παιδιού ή της προόδου του σε ορισμένα κοινωνικά επίπεδα. Για την υλοποίηση της παραπάνω υπόθεσης θέσαμε τους εξής βραχυπρόθεσμους στόχους :

1. Να αποκτήσει το παιδί την ευχέρεια να λέει το όνομα του, όταν τον ρωτάει ένας ξένος, στην γωνιά της συζήτησης, όπου όλα τα παιδιά θα τον κοιτάνε.
2. Να απαντάει σε ερωτήσεις (είτε πρόκειται για προσωπικές προτιμήσεις, είτε γενικές ερωτήσεις γνώσεων) μπροστά σε κόσμο.
3. Να συνεργάζεται ενεργητικά με μια ομάδα 2-3 ατόμων για την υλοποίηση μιας δραστηριότητας.
4. Να παίζει στα διαλείμματα με μεγαλύτερες (ηλικιακά και αριθμητικά) ομάδες παιδιών, ακολουθώντας όμως τους βασικούς κανόνες του εκάστοτε παιχνιδιού.
5. Να ζητάει αβίαστα αυτό που θέλει από τους άλλους. Να παρεμβαίνει στις δραστηριότητες, λέγοντας την γνώμη του και εκφράζοντας τις επιθυμίες του.

B.1.2 Διαδικασία

Οι πέντε βραχυπρόθεσμοι στόχοι που αναφέρθηκαν παραπάνω θα μας οδηγήσουν σταδιακά στην επίτευξη του απώτερου στόχου μας. Οι στόχοι έχουν τοποθετηθεί σε σειρά αυξανόμενης δυσκολίας για το παιδί. Για παράδειγμα, ο πρώτος στόχος είναι ευκολότερος από το δεύτερο και ο τρίτος δυσκολότερος του δεύτερου. Για κάθε βραχυπρόθεσμο στόχο οργανώνουμε κάποια παρεμβατική δραστηριότητα. Εάν δεν επιτευχθεί ο στόχος με την πρώτη δραστηριότητα, θα ακολουθηθεί σχεδιασμός για την επόμενη δραστηριότητα. Επειδή είναι δύσκολο να επιτευχθεί ένας στόχος στο 100% της απόδοσης του, θα αρκεστούμε σε ένα ποσοστό γύρω στο 80%.

Είναι απαραίτητο μετά από κάθε παρέμβαση να γίνεται μια σύντομη αξιολόγηση, για να διαπιστώσουμε εάν επιτεύχθηκε ο στόχος (στο 80% τουλάχιστον), έτσι ώστε να προχωρήσουμε στον επόμενο, δυσκολότερο, στόχο μας. Επιπρόσθετα πρέπει να τονίσουμε ότι δεν υπάρχει περιορισμός στις δραστηριότητες για κάθε στόχο. Μπορεί να επιτευχθεί ένας στόχος με δύο δραστηριότητες, ενώ ένας άλλος να χρειαστεί τέσσερις παρεμβατικές δραστηριότητες.

B.2 ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Παρέμβαση

- ⇒ *Άσκηση γνωριμίας*
- ⇒ *Γνωστικό αντικείμενο*: προφορικός λόγος
- ⇒ *Στόχος*: Να αποκτήσει το παιδί την ευχέρεια να λέει το όνομά του, μπροστά στους άλλους.
- ⇒ *Ωρα*: 9:30-9:45
- ⇒ *Ημέρα*: Παρασκευή.

Όλα τα παιδιά βρίσκονται στη γωνία της συζήτησης και το ένα κάθεται δίπλα στο άλλο. Στο κέντρο του κύκλου βρίσκομαι εγώ και η νηπιαγωγός της τάξης βρίσκεται λίγο παραπέρα. Τα παιδιά αντιλαμβάνονται ότι η δραστηριότητα που θα ακολουθήσει θα πραγματοποιηθεί μαζί μου. συστήνομαι στα παιδιά και τους επισημαίνω ότι θα τους επισκεφθώ κάποιες φορές ακόμα για να παίξουμε διάφορα παιχνίδια και να μάθουμε καινούρια πράγματα. Στη συνέχεια προτείνω τον εξής τρόπο για να μάθω τα ονόματα των παιδιών αλλά και το αγαπημένο τους παιχνίδι: όποιο παιδί κρατάει στα χέρια το φτερό θα μας λέει το όνομά του και το αγαπημένο του παιχνίδι. Αρχικά το φτερό το κρατούσα εγώ και στη συνέχεια το φύσηξα σ' ένα παιδί. Έπρεπε όλα τα παιδιά να απαντήσουν στα δυο ερωτήματα.

Παρατηρήσεις για την 1^η παρέμβαση

Το παιδί, το οποίο πήρε πρώτο το φτερό στα χέρια του, ήταν το παιδί που παρατηρώ. Το παιδί αρχικά, κόλλησε γιατί δεν με ήξερε και ντράπηκε να μου μιλήσει. Πρότεινα τότε να δώσει το φτερό σ' ένα άλλο παιδί. Έτσι πέρασε το φτερό από τα χέρια όλων των παιδιών, χωρίς να έχει κάποιο παιδί ιδιαίτερο πρόβλημα. Όταν όλα τα παιδιά είπαν το όνομά τους και το αγαπημένο τους παιχνίδι, δώσαμε και το φτερό στο παιδί. Τώρα το παιδί, διστακτικά μεν, μου απάντησε. Ίσως επειδή ήταν τελευταίο, ίσως γιατί ήθελε χρόνο, ίσως ήθελε να επιβεβαιωθεί ότι αυτό που του ζήτησα αρχικά ήταν μια δοκιμασία που θα την περάσουν όλα τα παιδιά. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι το παιδί στην ερώτηση ποιο είναι το αγαπημένο του παιχνίδι, απάντησε όπως και τέσσερα ακόμα παιδιά («να παίζω με τα ζωάκια», εννοούσε κάτι πλαστικά ζωάκια που είχαν στην τάξη τους).

2^η Παρέμβαση

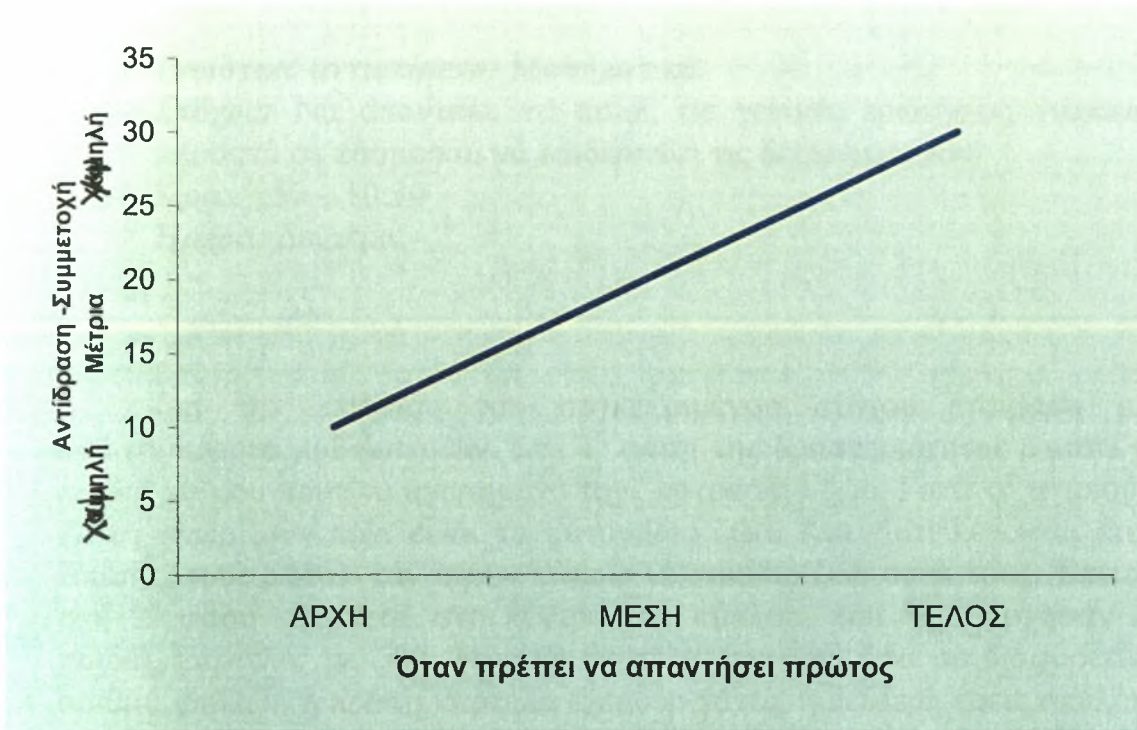
- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** Προφορικός λόγος
- ⇒ **Στόχος:** Να απαντάει το παιδί σε ερωτήσεις, προσωπικών προτιμήσεων, μπροστά σε κόσμο.
- ⇒ **Ωρα:** 9:30 – 9:50
- ⇒ **Ημέρα:** Τρίτη.

Για την πλήρη επίτευξη του πρώτου στόχου χρειάστηκε να οργανώσουμε ακόμα μια δραστηριότητα. Επειδή το παιδί κατά την πρώτη δραστηριότητα αισθάνθηκε προφανώς εκτεθειμένο, σκεφτήκαμε να οργανώσουμε μία δραστηριότητα όπου τα παιδιά θα είναι "μεταμφιεσμένα". Για παράδειγμα, όποιο παιδί φορούσε την αποκριάτικη μάσκα έλεγε στους υπόλοιπους τι θα ντυθεί στο αποκριάτικο πάρτυ, γιατί επέλεξε αυτή τη στολή και ποιο είναι το αγαπημένο του φαγητό. Μ' αυτές τις ερωτήσεις προσπαθήσαμε να επιτύχουμε μια γνωριμία με τα παιδιά αλλά και τα παιδιά να αποκτήσουν την ευχέρεια να απαντούν σε προσωπικές ερωτήσεις και προτιμήσεις. Στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου περιγράψουν τη μάσκα και να μου πουν εάν τους αρέσει.

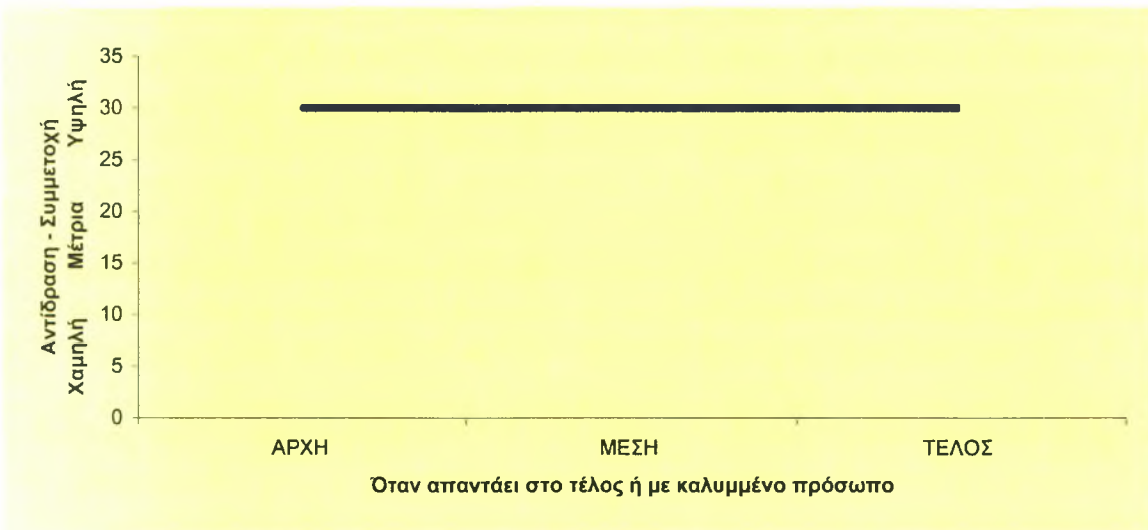
Παρατηρήσεις για την 2^η παρέμβαση

Το παιδί φόρεσε πρώτο τη μάσκα (έγινε επίτηδες από τη δική μου πλευρά για να μπορέσουμε να συγκρίνουμε την αντίδρασή του). Το παιδί ανταποκρίθηκε με μεγάλη επιτυχία στη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Πολύ πιθανό να βοήθησε το παιδί η μάσκα που φορούσε, ένιωθε προστατευμένος. Κατά την περιγραφή της μάσκας, παρόλο που το παιδί δε φορούσε τη μάσκα, μου μίλησε. Μου είπε πως του αρέσει πολύ η συγκεκριμένη μάσκα γιατί έχει φτερά. Η απάντησή του ήταν μονολεκτική αλλά δεν έχει σημασία αυτό, σημασία έχει πως μου απάντησε όταν του έδωσα το λόγο.

Σύγκριση 1ης και 2ης Δραστηριότητας

Η συμμετοχή αυξάνεται όταν βρίσκεται στα τελευταία παιδιά.

Η συμμετοχή του είναι εξίσου καλή όταν βρίσκεται στην αρχή αλλά και στο τέλος.

3^η Παρέμβαση

- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** Μαθηματικά
- ⇒ **Στόχος:** Να απαντάει, το παιδί, σε γενικές ερωτήσεις γνώσεων μπροστά σε κόσμο και να επιδεικνύει τις δεξιότητές του.
- ⇒ **Ώρα:** 9:50 – 10:30
- ⇒ **Ημέρα:** Δευτέρα.

Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου ετοίμασα μια δραστηριότητα μαθηματικών. Στη 1^η φάση της δραστηριότητας ρωτάω τα παιδιά να μου πουν το αγαπημένο τους κατοικίδιο ζώο. Γιατί το αγαπούν; Κι αν γνωρίζουν ποια είναι τα κατοικίδια ζώα. Και γιατί λέγονται έτσι. Επίσης, τους ρωτάω εάν έχουν κάποιο κατοικίδιο ζώο σπίτι τους. Έπειτα, στη 2^η φάση τοποθετώ στο κέντρο του κύκλου, που δημιουργήσαν τα παιδιά, καρτέλες με ζώα. Η κάθε καρτέλα έχει ίδια ζώα σε διαφορετικό αριθμό, δηλαδή η πρώτη καρτέλα έχει δυο γάτες, η δεύτερη τρεις σκύλους κ.λ.π. η αρίθμηση είναι μέχρι το πέντε. Υπάρχουν και πέντε καρτέλες με αριθμούς, από το ένα έως το πέντε. Τα παιδιά καλούνται να αντιστοιχίσουν τον αριθμό ανάλογα με το πόσα ζώα απεικονίζονται στην κάθε καρτέλα. Στην τρίτη φάση της δραστηριότητας, δείχνουμε στα παιδιά δυο φύλλα εργασίας στα οποία καλούνται να αντιστοιχίζουν τα ζώα με τα σπίτια τους και τα ζώα με την τροφή τους. Στις τρεις φάσεις, που προαναφέρθηκαν, τα παιδιά θα απαντούν με προκαθορισμένη σειρά προτεραιότητας. Δηλαδή, θα μοιράσω στα παιδιά χαρτάκια που θα γράφουν πάνω αριθμούς, για παράδειγμα το παιδί που θα πάρει το 1 νούμερο θα απαντήσει πρώτο. Στην πρώτη φάση το παιδί που παρατηρούμε θα έχει τον αριθμό 9, στη δεύτερη το 5 και στην τρίτη το 2. Αρχικά, δηλαδή το παιδί θα μιλήσει περίπου στη μέση της δραστηριότητας και στο τέλος θα μιλήσει σχεδόν πρώτος.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να τονίσω ότι επέλεξα ως θέμα τα κατοικίδια ζώα, γιατί είχα διαπιστώσει μια ιδιαίτερη αδυναμία του παιδιού προς τα ζώα.

Παρατηρήσεις για την 3^η παρέμβαση

Κατά την πρώτη φάση της παρέμβασης το παιδί απάντησε στις ερωτήσεις ένατος. Το παιδί μου είπε το κατοικίδιο ζώο που αγαπάει περισσότερο αλλά δεν απάντησε στις υπόλοιπες ερωτήσεις. Φάνηκε ότι το παιδί δε γνώριζε τα κατοικίδια ζώα, ποια είναι, δηλαδή, αυτά τα ζώα. Στη συνέχεια, στη δεύτερη φάση, το παιδί απάντησε πέμπτο. Το παιδί πλησίασε τις καρτέλες με τα ζώα και πήρε μια καρτέλα με τον αριθμό τέσσερα, ψάχνοντας να βρει ποια ζώα είναι τέσσερα. Μετά από λίγο τοποθέτησε τον αριθμό τέσσερα σε καρτέλα που περιείχε πέντε ζώα. Τότε του ζήτησα να μετρήσουμε μαζί τα ζώα της καρτέλας και διαπίστωσα ότι το παιδί δεν γνωρίζει να μετράει μέχρι το πέντε. Έτσι του έδειξα τον αριθμό ένα, τον πήρε και αυτή τη φορά τοποθέτησε σωστά την καρτέλα.

Τέλος, στην τρίτη φάση, το παιδί απάντησε δεύτερο. Του ζήτησα να προσπαθήσει να αντιστοιχίσει το ζώο της αριστερής στήλης, με το αντίστοιχο σπιτάκι του, της δεξιάς στήλης. Το παιδί δεν απάντησε κατευθείαν αλλά, όταν μίλησε, έδωσε λάθος απάντηση. Δεν του είπα ότι είναι λάθος αυτό που είπε, αλλά διαπιστώθηκε στη συνέχεια της δραστηριότητας ότι το συγκεκριμένο ζώο αντιστοιχούσε με άλλο σπιτάκι. Θεωρώ ότι θα ήταν λάθος εκ μέρους μου να πω στο παιδί ότι αυτό που λέει δεν είναι σωστό. Έτσι προτίμησα να αφήσω να το διαπιστώσει μόνος του ότι αυτό που είπε αρχικά ήταν λανθασμένο.

Εν κατακλείδι, το παιδί καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας έδινε σύντομες απαντήσεις αλλά και λανθασμένες. Φαινόταν να επηρεάζεται από τις απαντήσεις των άλλων, αλλά όχι θετικά. Γενικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο στόχος μας επιτεύχθηκε.

4^η παρέμβαση

- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** Θεατρικό παιχνίδι
- ⇒ **Στόχος:** Να συνεργάζεται ενεργητικά με μια ομάδα 3 ατόμων, για την υλοποίηση μιας δραστηριότητας.
- ⇒ **Ωρα:** 9:45 – 10:25
- ⇒ **Ημέρα:** Παρασκευή.

Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου οργάνωσα την εξής δραστηριότητα. Αρχικά, θέλω να χωρίσω τα παιδιά της τάξης σε ομάδες 3 ατόμων. Επειδή το συγκεκριμένο παιδί ήθελα να είναι ομάδα με τους φίλους του (που είναι προνήπια), μοιράζω χαρτάκια στα παιδιά με διάφορα χρώματα. Στο παιδί και τους φίλους το θα δώσω το ίδιο χρώμα, για να είναι στην ίδια ομάδα. Στη συνέχεια, ένα μέλος της κάθε ομάδας παίρνει από ένα σφουγγάρι, ένα φουλάρι, ένα καπέλο, ένας κουμπάρας, μια κούπα, ένα ψεύτικο λουλούδι κ.ά. Αφού πάρουν η κάθε ομάδα από ένα αντικείμενο, κάθονται κάπου οι τρεις τους και προσπαθούν να βρουν μια ιστορία, με πρωταγωνιστικό ρόλο το αντικείμενο που πήρα. Θέλω από τα παιδιά συνεργασία και η ιστορία που θα φτιαχτεί να είναι αποτέλεσμα της συμμετοχής όλων των παιδιών της κάθε ομάδας. Αρχικά, όμως, έχω ζητήσει από τα παιδιά να καθίσουν όρθια πλάτη – πλάτη με ένα παιδί και να κλείσουν τα μάτια τους. Βάζω μια μελωδική μουσική να παίζει και ζητάω από τα παιδιά να ανοίξουν σιγά – σιγά τα μάτια τους, να γυρίσουν και να κοιτάζουν το παιδί που είχαν πλάτη, να το αγγίξουν, να το φιλήσουν και να το αγκαλιάσουν. Αυτή η διαδικασία θεωρώ ότι είναι καλή για να έρθουν τα παιδιά πιο κοντά και να συνεργαστούν καλύτερα.

Παρατηρήσεις για την 4^η παρέμβαση

Στην πρώτη φάση της δραστηριότητας το παιδί έδειχνε χαρούμενο και να απολαμβάνει την όλη διαδικασία. Έπειτα, το παιδί ενθουσιάστηκε που ήταν στην ίδια ομάδα, με τα παιδιά που κάνει περισσότερο παρέα. Ένα άλλο μέλος της ομάδας του πήρε ένα αντικείμενο (το ψεύτικο λουλούδι) και κάθισαν κάπου οι τρεις τους. Τα άλλα δυο παιδιά μιλούσαν μαζί, λέγοντας διάφορα άσχετα με τη δραστηριότητα πράγματα, το παιδί τους παρακολουθούσε αμίλητο. Πλησίασα αρκετές φορές τη συγκεκριμένη ομάδα, παροτρύνοντάς τους να βρουν όλοι μαζί μια ιστορία για το ψεύτικο λουλούδι.

Όταν όλες οι υπόλοιπες ομάδες ήταν έτοιμες να παρουσιάσουν την ιστορία τους/ μπροστά σ' όλους, ρώτησα τη συγκεκριμένη ομάδα αν είναι έτοιμη. Μου είπαν ότι δεν ξέρουν καμία ιστορία. Τότε αναγκάστηκα να τους δώσω ένα άλλο αντικείμενο (μια κούπα), μήπως είναι πιο εύκολο γι' αυτούς. Είπαν όλες οι ομάδες στην ιστορία τους (οι ιστορίες ήταν απλές γιατί τα παιδιά πρώτη φορά έκαναν τέτοιου είδους δραστηριότητα με αντικείμενα) και ήρθε η σειρά της συγκεκριμένης ομάδας. Μου είπαν ότι βρήκαν ιστορία με την κούπα αλλά μόλις σηκώθηκαν κανείς δεν την έλεγε. Μετά από λίγο το «παιδί» είπε μια πολύ σύντομη ιστορία και όταν είπε ότι τελείωσε, ζήτησα από τα άλλα δυο μέλη της ομάδας του να τη συνεχίσουν. Εκείνοι έλεγαν τα δικά τους και διαπίστωνα ότι δεν είχαν συνεργαστεί ούτε στο ελάχιστο και οι τρεις μαζί. Σύμφωνα με τα παραπάνω, θεωρώ ότι ο στόχος της δραστηριότητας δεν επιτεύχθηκε.

5^η Παρέμβαση

- ⇒ *Γνωστικό αντικείμενο:* παιδική λογοτεχνία
- ⇒ *Ωρα:* 10:00 – 10:30
- ⇒ *Ημέρα:* Δευτέρα..

Ο προηγούμενος στόχος, της 4^{ης} παρέμβασης, θεώρησα ότι δεν επιτεύχθηκε. Γι' αυτό το λόγο αποφάσισα να οργανώσω μια ακόμα δραστηριότητα για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου. Και σ' αυτή τη δραστηριότητα το παιδί θα δουλέψει σε ομάδα 3 ατόμων. Αρχικά, διαβάζω σ' όλα τα παιδιά της τάξης ένα παραμύθι. Στη συνέχεια χωρίζω τα παιδιά σε ομάδες 3 ατόμων και κανονίζω να είναι το παιδί ομάδα με 2 προνήπια παιδιά. Με τα συγκεκριμένα προνήπια παιδιά, το παιδί δεν κάνει παρέα και είναι παιδιά κάπως ντροπαλά. Έπειτα, δείχνω 5 εικόνες, σε καρτέλες, από το παραμύθι και ζητώ από τα παιδιά να δουλέψουν ομαδικά για να αποφασίσουν τη χρονική σειρά των εικόνων. Τους αφήνω περίπου 5 λεπτά να το σκεφτούν και να αποφασίσουν ποια εικόνα ήταν πρώτη, δεύτερη κ.τ.λ. στο παραμύθι, δείχνοντας έτσι τη χρονική ακολουθία των εικόνων. Μετά του ζητάω να τοποθετήσουν τις εικόνες στη σωστή σειρά. Κάθε ομάδα ξεχωριστά κάνει την ίδια διαδικασία.

Παρατηρήσεις για την 5^η παρέμβαση

Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού, το παιδί έδειχνε ενθουσιασμένο και παρακολουθούσε με προσοχή. Στη συνέχεια, όταν το παιδί ήταν στην ομάδα του, δεν προσπαθούσε να συνεργαστεί μαζί με τα άλλα δυο παιδιά για να αποφασίσουν πώς θα τοποθετήσουν τις εικόνες στη σωστή σειρά. Όταν ήρθε η σειρά τους, δεν είχαν αποφασίσει ακόμα γιατί κανένα παιδί δεν πήρε την πρωτοβουλία να πει τη γνώμη του. Είμαι σίγουρη ότι και τα 3 παιδιά γνώριζαν τη σωστή σειρά των εικόνων αλλά και τα 3 ήταν αρκετά δειλά για να πάρουν πρωτοβουλίες. Θεωρώ ότι ο βραχυπρόθεσμος στόχος δεν επιτεύχθηκε ούτε και μ' αυτή τη δραστηριότητα.

6^η Παρέμβαση

- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** παιδική λογοτεχνία
- ⇒ **Ωρα:** 11:30 – 12:00
- ⇒ **Ημέρα:** Πέμπτη.

Ο βραχυπρόθεσμος στόχος, της ενεργητικής συνεργασίας του παιδιού σε ομάδες, απαιτεί την υλοποίηση και τρίτης παρέμβασης. Σ' αυτή τη δραστηριότητα θα εντάξω το παιδί στην ίδια ομάδα με τα μεγαλύτερα παιδιά της τάξης, τα πιο ενεργητικά αλλά συνάμα και α πιο έξυπνα και ώριμα. Είναι ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Αρχικά χωρίζονται τα παιδιά σε ομάδες 3 ατόμων. Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα κάθεται μόνη της σ' ένα τραπέζακι και δίνω σε κάθε ομάδα μια εικόνα. Οι εικόνες (καρτέλες) είναι από παιδικά παραμύθια αλλά όχι ιδιαίτερα γνωστά.

Ζητάω από τα παιδιά να βρουν ένα τίτλο για την εικόνα που έχουν μπροστά τους. Θέλω κάθε μέλος της ομάδας να προτείνει ιδέες έτσι ώστε ο τελικός τίτλος να είναι αντιπροσωπευτικός και να λαμβάνει όλα τα στοιχεία της εικόνας υπόψη του. Μόνο εάν συνεργαστούν και οι τρεις μαζί θα έχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτό είναι κάτι που το διευκρινίζω στα παιδιά, ενθαρρύνοντάς τα να συνεργαστούν. Μόλις ετοιμαστούν όλες οι ομάδες, μαζευόμαστε στη γωνία της συζήτησης. Μια – μια ομάδα σηκώνεται όρθια στο κέντρο της γωνίας, μας δείχνει την εικόνα της και έπειτα μας λέει τον τίτλο που διάλεξε. Τέλος, ρωτάω την κάθε ομάδα να μας πει γιατί επέλεξε το συγκεκριμένο τίτλο και ποια στοιχεία είναι αυτά που τους επηρέασαν περισσότερο.

Παρατηρήσεις για την 6^η παρέμβαση

Τα άλλα δυο παιδιά της ομάδας του παιδιού, παρατηρούσαν από την αρχή πολύ καλές λεπτομέρειες στην εικόνα, που θα ήταν χρήσιμες για την εύρεση του κατάλληλου τίτλου. Το παιδί σιγά – σιγά έλεγε κι αυτό κάποια εμφανή στοιχεία της εικόνας. Για παράδειγμα, η εικόνα τους έδειχνε μια κυρία να βρίσκεται κάπου ψηλά και να ρουφάει με την ηλεκτρική σκούπα της ό,τι έβρισκε, το παιδί πρότεινε ο τίτλος να αναφέρει την κυρία αυτή. Τα άλλα δυο παιδιά άκουγαν τη γνώμη του και τη συζητούσαν. Η τελική ιδέα για τον τίτλο βρέθηκε από τα άλλα δύο παιδιά, αλλά το παιδί είχε εμπλακεί με κάποιο τρόπο στη διαδικασία, είχε προτείνει κάτι, που τελικά χρησιμοποιήθηκε. Όταν παρουσίασαν την εικόνα τους, είπε μαζί με τα άλλα δύο παιδιά δυνατά, τον τίτλο της εικόνας τους. Έδειχνε χαρούμενος και ικανοποιημένος από το αποτέλεσμα.

Γενικές παρατηρήσεις 4^{ης}, 5^{ης} και 6^{ης} παρέμβασης

- Το παιδί αποδείχθηκε ότι συνεργάζεται καλύτερα όταν βρίσκεται με μεγάλα παιδιά (νήπια) που έχουν γνώσεις και μπορούν να τις εξωτερικεύουν.
- Περιμένει κάποιος άλλος να κάνει την αρχή και αυτός μετά συνεχίζει.
- Χρειάζεται παρότρυνση και ενθάρρυνση, εκτός από τη νηπιαγωγό, από τα ίδια τα παιδιά της τάξης του.
- Λειτουργεί καλύτερα όταν νιώθει τη σιγουριά ότι τα άλλα μέλη της ομάδας του γνωρίζουν πράγματα κι έχουν γνώσεις.

7^η Παρέμβαση

- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** Φυσική αγωγή
- ⇒ **Στόχος:** Να ενθαρρυνθεί το παιδί να συμμετέχει σε ομαδικά παιχνίδια, οργανωμένα στην αυλή του Νηπιαγωγείου, βιώνοντας θετικά τη συμμετοχή του και ακολουθώντας τους κανόνες του εκάστοτε παιχνιδιού.
- ⇒ **Ωρα:** 11:30 – 12:00
- ⇒ **Ημέρα:** Παρασκευή.

Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου σκεφθήκαμε να οργανώσουμε τρεις διαφορετικές δραστηριότητες. Στην πρώτη δραστηριότητα, με την οποία θα ασχοληθούμε τώρα, το παιδί θα είναι μέλος μιας δεκαμελούς ομάδας. Αρχικά, βρισκόμαστε στην αυλή του σχολείου και χωρίζω τα δέκα παιδιά του τμήματος. Το κάθε παιδί κάθεται απέναντι από τον αντίστοιχο παίκτη της άλλης ομάδας. Τις δυο ομάδες τις χωρίζει απόσταση 4 μέτρων και στη μέση της απόστασης υπάρχει ένα στεφάνι που μέσα βρίσκεται ένα μαντήλι. Τα παιδιά πρέπει να στέκονται πίσω από τη γραμμή που έχει χαραχθεί.

Στο πρώτο παιδί της ομάδας Α και στο πρώτο παιδί της ομάδας Β, δίνω τον αριθμό 1, στο δεύτερο παιδί τον αριθμό 2, κ.ο.κ. Στη συνέχεια, θα φωνάξω έναν αριθμό, για παράδειγμα το 5 και θα πρέπει το παιδί της ομάδας Α αλλά και το παιδί της ομάδας Β με τον αριθμό 5 να τρέξουν να πιάσουν το μαντήλι. Κερδίζει πόντους η ομάδα που το παιδί πρόλαβε να πάρει το μαντήλι και να επιστρέψει στη θέση του δίχως να του ακουμπήσει το παιδί της άλλης ομάδας. Εάν καταφέρει το παιδί της άλλης ομάδας και πιάσει το παιδί τη στιγμή που τρέχει να επιστρέψει στη θέση του, τότε καμία από τις δυο ομάδες δεν παίρνει πόντους.

Παρατηρήσεις για την 7^η παρέμβαση

Όλα τα παιδιά ήταν ενθουσιασμένα για το παιχνίδι που επρόκειτο να παίξουμε στην αυλή του σχολείου. Όταν χωριστήκαμε, στο παιδί έτυχε ο αριθμός 4 και τον αντίστοιχο αριθμό στην άλλη ομάδα είχε ένα κοριτσάκι εξίσου ντροπαλό και συνεσταλμένο αλλά ήταν προνήπιο.

Όλα τα παιδιά συμμετείχαν κανονικά και τηρούσαν ως ένα βαθμό τους κανόνες του παιχνιδιού. Όταν φώναξα τον αριθμό 4 κανείς δεν έτρεξε να πιάσει το μαντήλι. Τότε πλησίασα το παιδί και το ρώτησα ποιο αριθμό έχει, εκείνο ου έδειξε απλά το χαρτάκι του. Του είπα ότι είναι ο αριθμός τέσσερα και όταν φωνάξω «τέσσερα» θα πρέπει να τρέξει να πιάσει το μαντήλι από τον κύκλο. Το ίδιο συνέβη και με το κοριτσάκι από την άλλη ομάδα, με τη διαφορά ότι εκείνο γνώριζε τον αριθμό που είχε, δηλαδή το 4. Μετά από λίγο ξαναφώναξα τον αριθμό 4. Στην αρχή δεν κουνήθηκε κανείς αλλά όταν ξαναείπα «να τρέξουν να πιάσουν το μαντήλι τα παιδιά που έχουν τον αριθμό 4» τότε το παιδί προχώρησε (δεν έτρεξε) προς τον κύκλο έπιασε το μαντήλι (δεν το πήρε) και ξαναπήγε στη θέση του. Το κοριτσάκι δεν συμμετείχε γιατί είπε ότι δεν άκουσε τον αριθμό.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, όταν φώναξα τον αριθμό 4 ήδη είχα φωνάξει τουλάχιστον πέντε αριθμούς. Θεωρώ ότι το παιδί έκανε προσπάθεια να συμμετέχει στο ομαδικό παιχνίδι αλλά δεν τήρησε τους εκάστοτε κανόνες. Πιστεύω πως ο στόχος για να επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό απαιτεί την οργάνωση και άλλων ομαδικών παιχνιδιών.

8^η Παρέμβαση

- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** Φυσική αγωγή
- ⇒ **Στόχος:** Να ενθαρρυνθεί το παιδί να συμμετέχει σε ομαδικά παιχνίδια, οργανωμένα στην τάξη του Νηπιαγωγείου, βιώνοντας θετικά τη συμμετοχή του και ακολουθώντας τους κανόνες του εκάστοτε παιχνιδιού.
- ⇒ **Ωρα:** 11:15 – 11:45
- ⇒ **Ημέρα:** Δευτέρα.

Στην οργάνωση της δεύτερης δραστηριότητας, για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, σκεφθήκαμε το παιδί να είναι μέλος μιας πενταμελούς ομάδας. Αρχικά, βρισκόμαστε στην τάξη του νηπιαγωγείου και χωρίζουμε τα παιδιά με κλήρο, σε 4 ομάδες των 5 παιδιών. Η μια ομάδα θα αντιπροσωπεύει τη ΓΗ, η άλλη τον ΑΕΡΑ, τη ΘΑΛΑΣΣΑ και η τελευταία τη ΦΩΤΙΑ. Σε τέσσερα σημεία της τάξης έχουν τοποθετηθεί μεγάλα χαρτόνια, που το καθένα αποτελεί τη γωνιά για τα 4 στοιχεία της φύσης. Για παράδειγμα, στη μια άκρη βρίσκεται η γωνιά της θάλασσας ή του νερού, όπου υπάρχει μια μεγάλη ταμπέλα που αναγράφει τη λέξη «ΝΕΡΟ».

Στη συνέχεια όλα τα παιδιά συγκεντρώνονται μέσα σ' ένα κύκλο. Κάθε φορά, που θα λέω κάτι το οποίο θα ανήκει σ' ένα από τα 4 στοιχεία, θα πρέπει να τρέχουν να πηγαίνουν στη γωνιά του συγκεκριμένου στοιχείου. Δηλαδή, εάν φωνάξω τη λέξη «Δελφίνι» θα πρέπει τα παιδιά που ανήκουν στην ομάδα «Νερό» να κατευθυνθούν προς τη γωνιά του «Νερού». Μόνο όμως τα παιδιά που αντιπροσωπεύουν την ομάδα, που ανήκει αυτό που φώναξα. Οι υπόλοιποι παραμένουν στη θέση τους.

Επίσης, όσα παιδιά βρεθούν στη γωνιά, τόσους πόντους παίρνει η ομάδα. Εάν για παράδειγμα, με το «Δελφίνι» πάνε στη γωνιά του Νερού, όλη η ομάδα τότε παίρνουν πέντε βαθμούς, αφού οι ομάδες αποτελούνται από 5 μέλη.

Παρατηρήσεις για την 8^η Παρέμβαση

Το παιδί ήταν μέλος της ομάδας «Αέρας». Με τη δική μου παρέμβαση το παιδί κατάλαβε σε ποια ομάδα ανήκε, γιατί έπρεπε τα παιδιά να τραβήξουν κλήρο και ότι έγραφε το χαρτάκι σ' αυτή την ομάδα ανήκαν. Το παιδί έδειχνε λίγο χαμένο, σαν να μην είχε καταλάβει τι ακριβώς έπρεπε να κάνει. Όταν είπα κάτι (π.χ. περιστέρι) το οποίο ζει στον ουρανό και η ομάδα του «Αέρα» έπρεπε να κατευθυνθεί προς τη γωνία της, το παιδί έμεινε ακίνητο. Παρέμεινε στον κύκλο και δεν αντιλήφθηκε ότι όλα τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας του έτρεξαν προς τη γωνία του «Αέρα».

Τη δεύτερη φορά που έπρεπε να γίνει η ίδια διαδικασία, το παιδί το τράβηξε από το χέρι ένα κοριτσάκι της ομάδας του και κατευθύνθηκαν μαζί στη γωνία τους. Το παιδί όμως παρέμεινε στη γωνία και άργησε να επιστρέψει ξανά πίσω στον κύκλο.

Γενικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το παιδί δεν ανταποκρίθηκε καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας. Δεν τηρούσε τους κανόνες του παιχνιδιού ακόμα και όταν συμμετείχε. Θεωρούμε ότι ο στόχος δεν έχει επιτευχθεί, ακόμα από τις συγκεκριμένες δραστηριότητες.

9^η Παρέμβαση

- ⇒ *Γνωστικό αντικείμενο:* Φυσική αγωγή
- ⇒ *Ωρα:* 11:30 – 12:00
- ⇒ *Ημέρα:* Παρασκευή.

Για να έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη επίτευξη του προηγούμενου στόχου μας, θα οργανώσουμε άλλη μια δραστηριότητα. Σ' αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες, μετά από διαδικασία κλήρου. Οι ομάδες τοποθετούνται πίσω από μια γραμμή για το ξεκίνημα. Σε απόσταση, ίση περίπου με 4 μέτρα, πίσω από τη γραμμή έχει χαραχτεί ένας κύκλος, διαμέτρου 1 μέτρου. Ο ένας από τους δυο παίκτες της ομάδας έχει τα μάτια του δεμένα, για να μη βλέπει. Ο άλλος του δίνει οδηγίες για τη σωστή κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει. Ο στόχος είναι το παιδί με τα δεμένα μάτια να μπει μέσα στον κύκλο.

Επίσης, χρονομετρούμε τις ομάδες και η νικήτρια ομάδα θα είναι αυτή που θα καταφέρει να μπει πρώτη στον κύκλο. Τη διαδικασία του δεσίματος των ματιών θα την περάσουν και τα δυο μέλη της ομάδας. Πολύ σημαντικός παράγοντας της επιτυχίας αυτής της δραστηριότητας είναι η καλή συνεργασία των δυο παιδιών της ομάδας.

Παρατηρήσεις για την 9^η παρέμβαση

Στην πρώτη φάση το παιδί είχε αυτό δεμένα τα μάτια του και τον καθοδηγούσε ο συμπαίκτης του, ο οποίος ήταν πολύ δραστήριο παιδί και έδειχνε να απολαμβάνει πολύ τη δραστηριότητα. Το παιδί άκουγε τις εντολές και κατά κάποιο τρόπο τις τηρούσε. Κατάφερε να μπει στον κύκλο, αν και είχε καθυστερήσει αισθητά.

Στη δεύτερη φάση που το παιδί έπρεπε να δίνει οδηγίες στο συμπαίκτη του δεν τα κατάφερε και πολύ καλά. Μπέρδευε «το αριστερά» με «το δεξιά» δίνοντας έτσι λάθος εντολές. Ο συμπαίκτης του δεν κατάφερε να βρει τον κύκλο σε διάστημα 2 λεπτών.

Γενικές Παρατηρήσεις 7^{ης}, 8^{ης} και 9^{ης} Παρέμβασης

Αποδείχθηκε ότι, ο στόχος να παίζει το παιδί μαζί με άλλα παιδιά ομαδικά παιχνίδια, ακολουθώντας όμως τους βασικούς κανόνες του παιχνιδιού, απαιτεί πολλή δουλειά και ουσιαστική βοήθεια προς το παιδί.

Διαπιστώσαμε ότι το παιδί δεν κατέχει αυτές τις δεξιότητες και χρειάζεται εσωτερική ωρίμανση από το ίδιο.

Με τις τρεις προαναφερθείσες δραστηριότητες προσπαθήσαμε να ενθαρρύνουμε περισσότερο το παιδί να λαμβάνει μέρος σε ομαδικά παιχνίδια. Θεωρώ ότι σ' ένα βαθμό το καταφέραμε αλλά είναι σίγουρο πως το παιδί πρέπει να έρχεται καθημερινά αντιμέτωπο με ομαδικά παιχνίδια και δραστηριότητες. Μ' αυτόν τον τρόπο θα έρθουμε πιο γρήγορα στο επιθυμητό αποτέλεσμα, που είναι η κοινωνικοποίηση του παιδιού.

10^η Παρέμβαση

- ⇒ **Γνωστικό αντικείμενο:** Εικαστικά
- ⇒ **Στόχος:** Να συμμετέχει σε μια ομαδική δραστηριότητα, παρεμβαίνοντας όμως σ' αυτή, λέγοντας τη γνώμη του και εκφράζοντας τις επιθυμίες του.
- ⇒ **Υλικά:** Ξύλινες κουτάλες, λαμπάδες, νήματα, υφάσματα, κουμπιά, καπάκια, γάντια, κάλτσες, μαρκαδόροι, κόλλες, χαρτόνια κόνσον Α4, χαρτόνια γκοφρέ και βελουτέ, φτερά, κορδέλες, περιοδικά.
- ⇒ **Ωρα:** 10:15 – 10:50
- ⇒ **Ημέρα:** Τρίτη

Αρχικά τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες 3 ατόμων. Στη συνέχεια κάθονται στα τραπεζάκια και μοιράζουμε σε κάθε ομάδα απ' όλα τα υλικά που διαθέτουμε. Τα παιδιά επεξεργάζονται τα υλικά και τους ζητάμε να κατασκευάσουν ό,τι επιθυμούν. Δίνουμε διάφορες ιδέες στα παιδιά για το τι μπορούν να φτιάξουν, δίχως όμως να τους λέμε με τι υλικά. Έπειτα, τα παιδιά καλούνται να παρουσιάσουν σε όλη την τάξη τη δημιουργία τους.

Το πρώτο παιδί είναι υπεύθυνο να μας ενημερώσει γι' αυτό που έφτιαξαν, αλλά και με ποιο τρόπο. Το δεύτερο, για ποιο λόγο επέλεξαν να δημιουργήσουν κάτι τέτοιο. Ποιοι λόγοι τους οδήγησαν σ' αυτή την απόφαση. Και το τρίτο παιδί να μας δώσει ένα όνομα για την δημιουργία τους.

Παρατηρήσεις 10^{ης} Παρέμβασης

Αρχικά, τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες, σύμφωνα με τη διαδικασία κλήρου. Έπειτα, επεξεργάστηκαν τα υλικά για να αποφασίσουν τι θέλουν να φτιάξουν. Το παιδί κοιτούσε τα υλικά και κρατούσε στα χέρια του μια λαμπάδα. Μ' αυτό τον τρόπο έδειξε ότι ήθελε να ασχοληθεί με τη συγκεκριμένη λαμπάδα. Τα άλλα παιδιά δεν είχαν σκεφθεί κάτι κι έτσι ασχολήθηκαν με τη διακόσμηση της λαμπάδας. Το παιδί διάλεξε κάποια διακοσμητικά υλικά για το στολισμό της λαμπάδας, αλλά δεν τα τοποθέτησε το ίδιο. Το παιδί δούλεψε ενεργητικά ως μέλος της ομάδας.

Στο τέλος, κάθε ομάδα όφειλε να παρουσιάσει στα άλλα παιδιά τι είχε δημιουργήσει. Το παιδί ήταν υπεύθυνο να μας ανακοινώσει το όνομα, που επέλεξαν να δώσουν στη λαμπάδα τους. Το παιδί στην αρχή ντράπηκε, αλλά όταν ρώτησα την ομάδα εάν έχει βρει κάποιο όνομα, εκείνος πετάχτηκε και είπε μπροστά σ' όλους το όνομα της λαμπάδας: «Η λαμπάδα με τις πολύχρωμες κορδέλες» ήταν το όνομα εξαιτίας των υλικών από τα οποία ήταν φτιαγμένη.

11^η Παρέμβαση

- **Γνωστικό αντικείμενο** : Προφορική επικοινωνία.
- **Στόχος** : Να συμμετέχει σε μια ομαδική δραστηριότητα, παρεμβαίνοντας όμως σ' αυτή, λέγοντας την γνώμη του και εκφράζοντας τις επιθυμίες του.
- **Ωρα** : 11:30-12:00
- **Ημέρα** : Παρασκευή.

Αρχικά, τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες, των έξι παιδιών. Κάθε ομάδα πήγαινε σε ένα τραπεζάκι και καθόντουσαν όλα τα παιδιά μαζί. Έπειτα, μοίρασα σε κάθε ομάδα μια εικόνα, μεγέθους Α3. Η πρώτη εικόνα περιείχε διάφορα φρούτα, η δεύτερη ζώα που ζουν στην θάλασσα και η τρίτη λουλούδια. Τα παιδιά της κάθε ομάδας έπρεπε να παρατηρήσουν πολύ προσεκτικά την εικόνα, για λίγα λεπτά μόνο.

Τα παιδιά έπρεπε να συνεργαστούν μεταξύ τους για να μπορέσουν να θυμούνται όλα τα στοιχεία της εικόνας. Θα ήταν καλό να σχολιάζουν τι περιέχει η εικόνα, για να μπορέσουν να τα συγκρατήσουν στο μυαλό τους. Στην συνέχεια πήρα τις εικόνες και καθίσαμε όλοι στην γωνιά της συζήτησης. Ρωτούσα κάθε ομάδα χωριστά, διάφορα πράγματα που υπήρχαν αλλά κι άλλα που δεν υπήρχαν στην εικόνα. Τα παιδιά μου έλεγαν «ΝΑΙ» εάν υπήρχε το αντικείμενο και «ΟΧΙ» εάν δεν υπήρχε. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των παιδιών, για το εάν υπάρχει ένα στοιχείο ή όχι, λαμβάνεται υπόψη η γνώμη της πλειοψηφίας.

Στην συνέχεια, ξαναέδειχνα την εικόνα σε όλους για να διαπιστώσουμε όλοι μαζί εάν έχουν δίκιο τα παιδιά της συγκεκριμένης ομάδας. Τέλος, κερδίζει, η ομάδα που θυμάται ακριβώς τι περιείχε η εικόνα τους.

Παρατηρήσεις 11^{ης} Παρέμβασης

Το παιδί κοιτούσε την εικόνα προσεκτικά και ταυτόχρονα σχολίαζε. Συνομιλούσε με τα άλλα παιδιά της ομάδας του και άκουγε τα σχόλια που έκαναν εκείνα. Στην εικόνα υπήρχαν αρκετές λεπτομέρειες, που δεν άκουσα όμως να τις σχολιάζει το παιδί. Κυρίως εστίαζε την προσοχή του σε πιο εμφανή στοιχεία της εικόνας. Για παράδειγμα, τον άκουσα να λέει «ένα δέντρο, εδώ δεν υπάρχει δέντρο». Το συγκεκριμένο δέντρο καταλάμβανε το ¼ της εικόνας, δηλαδή ήταν αρκετά μεγάλο έτσι ώστε να το προσέξει κάποιος.

Στη συνέχεια, όταν πήρα τις εικόνες και μεταφερθήκαμε στην γωνιά της συζήτησης, το παιδί δεν συμμετείχε. Όταν ρωτούσα για την δική τους εικόνα το παιδί δεν είπε λέξη. Ακόμα και όταν ρώτησα για το δέντρο, το παιδί δεν είπε, «ότι ναι υπήρχε ένα δέντρο στην εικόνα», ενώ το είχε προσέξει.

12^η Παρέμβαση

Γνωστικό αντικείμενο : Παιδική Λογοτεχνία

Ωρα : 11:00-11:30

Ημέρα : Τρίτη.

Για την επίτευξη του τελευταίου μας στόχου θα οργανώσουμε ακόμα μια δραστηριότητα. Το αντικείμενο της δραστηριότητας θα είναι η παιδική λογοτεχνία μέσω της ανάγνωσης ενός παραμυθιού.

Το παραμύθι που επέλεξα για την συγκεκριμένη δραστηριότητα, ανήκει στα παραμύθια που μιλούν για την διαφορετικότητα και είναι το «ένα χελωνάκι χωρίς καβούκι». Αυτού του είδους τα παραμύθια αναφέρονται στην διαφορετικότητα του ήρωα, ο οποίος συνήθως είναι κάποιο ζώακι. Τα παιδιά νιώθουν ενσυναίσθηση για τον ήρωα, βοηθώντας τα να δείξουν ενσυναίσθηση στην διαφορετικότητα που επικρατεί στα άτομα γύρω τους.

Στη συνέχεια, ενώ θα διαβαστεί το παραμύθι, ένα παιδί θα τοποθετηθεί στο κέντρο του κύκλου και θα αναπαριστά τον ήρωα του παραμυθιού. Το ποιο παιδί θα κάνει τον ήρωα θα αποφασιστεί με κλήρωση. Τα υπόλοιπα παιδιά καλούνται να κάνουν ερωτήσεις στον «ήρωα» του παραμυθιού.

Οι ερωτήσεις μπορεί να ποικίλουν. Από ερωτήσεις συναισθηματικής πλευράς, δηλαδή πως ένιωθε ο ήρωας σε κάποια συγκεκριμένη στιγμή της ιστορίας, μέχρι ερωτήσεις του τύπου «γιατί δεν αντέδρασε διαφορετικά, ο ήρωας, στην εξέλιξη της ιστορίας».

Παρατηρήσεις 12^{ης} Παρέμβασης

Όλα τα παιδιά έδειχναν ενθουσιασμένα με την ιστορία του μικρού χελωνακίου. Ήταν μια ιστορία που δεν την είχαν ξανακούσει και συγκινήθηκαν με το θάρρος που είχε το μικρό Τζωάκι.

Έπειτα, επιλέχθηκε, με κλήρωση, ένα παιδί το οποίο έκατσε στο κέντρο του κύκλου, της γωνιάς της συζήτησης. Το παιδί που παρατηρούμε έδειχνε να ενδιαφέρεται για την δραστηριότητα αλλά και για την ιστορία. Τα υπόλοιπα παιδιά ξεκίνησαν τις ερωτήσεις στον «ήρωα» του παραμυθιού. Έγιναν πολλές και ποικίλες ερωτήσεις από τα παιδιά, κάποιες εκ των οποίων ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και ευρηματικές. Το παιδί δεν έκανε μέχρι εκείνη την στιγμή κάποια ερώτηση. Το πλησίασα διακριτικά και του είπα ότι ο «Γιάννης» αναπαριστά το χελωνάκι της ιστορίας που τους διάβασα, εάν θα ήθελε να ρωτήσει κάτι το χελωνάκι, να ρωτήσει το Γιάννη. Μετά από λίγο το παιδί σήκωσε το χέρι του και ρώτησε το Γιάννη, ποιο ήταν το όνομα του, ως μικρό χελωνάκι.

Η ερώτηση του παιδιού ήταν πολύ καλή, αλλά αυτό που έχει πραγματικά αξία είναι ότι το παιδί παρενέβη στην δραστηριότητα εκφράζοντας την απορία του. Με αυτή την αντίδραση του παιδιού μπορούμε να πούμε ότι ο στόχος μας, ως ένα βαθμό, επιτεύχθηκε.

Γ. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση της παρέμβασης πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της παρατήρησης. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των παρεμβατικών δραστηριοτήτων, ξεκίνησε η αξιολόγηση. Η αξιολόγηση διήρκεσε δύο εβδομάδες, πραγματοποιώντας έξι παρατηρήσεις, από τις 3/5 – 19/5/2006. Σε κάθε παρατήρηση καταγράφω τη δραστηριότητα (περιγραφή) και την αντίδραση του παιδιού στη δραστηριότητα (σχόλια). Στην αξιολόγηση προσπάθησα να παρατηρήσω δραστηριότητες παραπλήσιες με τις δραστηριότητες που παρατήρησα στην συστηματική παρατήρηση για να υπάρχει μέτρο σύγκρισης στην απόδοση του παιδιού.

Γ.1 Ημέρες παρατήρησης της αξιολόγησης

1^η παρατήρηση αξιολόγησης

Διάλειμμα στην αυλή του σχολείου.

Σχόλια : Το παιδί παίζει κνηγητό μαζί με άλλα πέντε παιδιά. Δείχνει χαρούμενος και να απολαμβάνει το παιχνίδι.

Δραστηριότητα : Παιδική λογοτεχνία

Περιγραφή : Διαβάζει η νηπιαγωγός ένα παραμύθι στα παιδιά αλλά σταματάει την αφήγηση λίγο πριν το τέλος της ιστορίας. Ζητάει από τα παιδιά να σκεφθούν και να βρουν εκείνα το τέλος του παραμυθιού. Κάθε παιδί παίρνει το λόγο και καταθέτει την ιδέα του.

Σχόλια : Όταν ήρθε η σειρά του παιδιού, εκείνο είπε ένα πολύ σύντομο τέλος για το παραμύθι.

2^η παρατήρηση αξιολόγησης

Δραστηριότητα : Εικαστικά

Περιγραφή : Τους ζητήθηκε να φτιάξουν ένα κολλάζ με θέμα το καλοκαίρι.

Σχόλια : Το παιδί ενεργοποιήθηκε αμέσως, συλλέγοντας τα υλικά του από περιοδικά και φυλλάδια, για την πραγματοποίηση της δημιουργίας του. Το αποτέλεσμα της δημιουργίας του ήταν αρκετά ικανοποιητικό και ο χρόνος ενασχόλησης του με τη δραστηριότητα ήταν σε λογικά πλαίσια. Δηλαδή, χρειάστηκε λίγα λεπτά παραπάνω από τα περισσότερα παιδιά. Επίσης, δε χρειάστηκε περαιτέρω διευκρινίσεις από τη νηπιαγωγό.

3^η παρατήρηση αξιολόγησης

Δραστηριότητα : Προφορική Επικοινωνία

Περιγραφή : Η νηπιαγωγός επέλεξε να μιλήσει με τα παιδιά για το θέμα της τελικής γιορτής. Το θέμα ήταν τα άγρια ζώα, θέμα που προκαλούσε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των συγκεκριμένων παιδιών.

Σχόλια : Το παιδί έδειχνε να ενθουσιάζεται με το θέμα της γιορτής, ιδιαίτερα όταν η νηπιαγωγός τους δήλωσε ότι κάθε παιδί θα αναπαριστά ένα άγριο ζώο. Όλα τα παιδιά είχαν αρκετές απορίες για τα ζώα, κάνοντας ερωτήσεις στη νηπιαγωγό. Το παιδί σήκωσε το χέρι του και έκανε μια ερώτηση για τον ελέφαντα.

Συμπέρασμα : Συμμετέχει ενεργά στη δραστηριότητα.

Δραστηριότητα : Γραφή

Περιγραφή : Η νηπιαγωγός τοποθέτησε στον πίνακα αναφοράς είκοσι εικόνες με άγρια ζώα. Κάτω από κάθε εικόνα ήταν τοποθετημένη μια καρτέλα με το όνομα του ζώου. Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν τις εικόνες και τις καρτέλες. Στη συνέχεια, τους δίνονται καρτέλες άγραφες, και η νηπιαγωγός τους ζητάει να γράψουν όπως μπορούν, στην καρτέλα το αγαπημένο τους ζώο. Επίσης, τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να κοιτάζουν τη γραμμένη καρτέλα, με το όνομα του ζώου.

Σχόλια : Το παιδί ξεκίνησε να γράφει τη λέξη ελέφαντας. Τα γράμματα του δεν ήταν ιδιαίτερα ευδιάκριτα. Επίσης, έλειπαν από τη λέξη δύο γράμματα.

Συμπέρασμα : Συμμετέχει στη δραστηριότητα όπως μπορεί.

4^η παρατήρηση αξιολόγησης

Δραστηριότητα : Μαθηματικά

Περιγραφή : Η νηπιαγωγός ζήτησε από τα παιδιά να διαλέξουν χρώματα, για τη στολή της γιορτής τους. Τα χρώματα θα πρέπει να είναι περισσότερα από ένα και λιγότερα από έξι. Έπειτα, κάθε παιδί πρέπει να διαλέξει τον αντίστοιχο αριθμό, από καρτέλα, για τα χρώματα που επέλεξε. Για παράδειγμα, εάν κάποιο παιδί επέλεξε δύο χρώματα για τη στολή του, το κόκκινο και το πράσινο, θα πρέπει να βρει την καρτέλα με τον αριθμό 2.

Σχόλια : Το παιδί επέλεξε τρία χρώματα για τη στολή του. Όταν όμως έπρεπε να πάρει τον αντίστοιχο αριθμό, έκανε λάθος και πήρε την καρτέλα με τον αριθμό δύο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το παιδί ανέφερε ότι επέλεξε τρία χρώματα, τα οποία γνώριζε και ποια είναι.

Συμπέρασμα : Γνώριζε να μετράει, μικρούς αριθμούς, αλλά δεν τους αναγνώριζε.

Ανάθεση ρόλων για την τελική γιορτή

Περιγραφή : Τα δύο τμήματα του νηπιαγωγείου θα ετοιμάσουν μια γιορτή για το κλείσιμο της φετινής χρονιάς από κοινού. Οι νηπιαγωγοί έχουν ετοιμάσει ένα θεατρικό δρώμενο με θέμα τα άγρια ζώα.

Σχόλια : Η νηπιαγωγός αναθέτει στο παιδί το ρόλο του λιονταριού. Εκείνος, αρνήθηκε την πρόταση της νηπιαγωγού λέγοντας την ότι θέλει να είναι ελέφαντας στη γιορτή.

Συμπέρασμα : Εξέφρασε τη γνώμη του και αρνήθηκε κάτι που του ανατέθηκε.

5^η Παρατήρηση αξιολόγησης

Δραστηριότητα : Ανάγνωση

Περιγραφή : Η νηπιαγωγός ζήτησε από τα παιδιά να κατασκευάσουν όλοι μαζί μια αφίσα για να ενημερώσουν τους γονείς για την ημερομηνία, την ώρα, το χώρο, καθώς και το θέμα της γιορτής. Επιπλέον, τα παιδιά είχαν παρατηρήσει, την δομή της αφίσας.

Σχόλια : Το παιδί αποφάσισε να δουλέψει με την ομάδα, που ήταν υπεύθυνη για το θέμα της αφίσας. Ζωγράφησε κάποια ζώα με μεγάλη προσοχή και λεπτομέρεια.

Συμπέρασμα : Συμμετέχει στην δραστηριότητα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Δραστηριότητα : Συζήτηση

Περιγραφή : Μετά την δημιουργία της αφίσας, ακολούθησε συζήτηση σχετικά με το αποτέλεσμα της αφίσας. Τα παιδιά και η νηπιαγωγός κάνουν σχόλια, σχετικά με το τι έγινε καλά και τι θα μπορούσε να γίνει καλύτερο.

Σχόλια : Το παιδί παρατηρούσε την αφίσα, δίχως να κάνει κάποιο σχόλια. Σε κάποια στιγμή, η νηπιαγωγός τον ρώτησε γιατί δεν σχολιάζει την αφίσα. Εκείνος, αρχικά, δεν είπε τίποτα αλλά μετά από λίγο απάντησε : «Είναι πολύ ωραία η αφίσα, γι' αυτό».

Συμπέρασμα : Παρακολουθεί την δραστηριότητα, δίχως να παρεμβαίνει.

6^η Παρατήρηση αξιολόγησης

Δραστηριότητα : Πληροφορικής

Περιγραφή : Η νηπιαγωγός έχει εγκαταστήσει ένα πρόγραμμα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες 3 ατόμων και προσπαθούν να ενώσουν με το «ποντίκι» τις σωστές γραμμές για την εύρεση του κρυμμένου αντικειμένου.

Σχόλια : Το παιδί δυσκολεύτηκε στο χειρισμό του «ποντικιού» και συνέχισαν τα άλλα παιδιά της ομάδας του. Το παιδί προσπαθούσε να βρει τι κρύβεται στην εικόνα, δεν έλεγε όμως την γνώμη του.

Συμπέρασμα : Έδειχνε ενδιαφέρον για την δραστηριότητα αλλά δεν συμμετείχε ενεργά.

Ελεύθερες δραστηριότητες

Σχόλια : Το παιδί βρίσκεται στην γωνιά του οικοδομικού υλικού και παίζει μόνος του με τα τουβλάκια. Μετά από πέντε λεπτά, περίπου, τον πλησιάζουν άλλα δύο παιδιά. Εκείνος, χαίρεται αλλά τα δύο παιδιά δεν τον παίζουν.

Το παιδί φεύγει από κει και περιφέρεται μέσα στην τάξη. Έπειτα, παίρνει ένα παραμύθι και κάνει ότι το διαβάζει, ξεφυλλίζοντας το.

Συμπέρασμα : Δεν προσπαθεί να εμπλακεί σε ομαδικά παιχνίδια. Περιμένει να τον προσκαλέσουν οι άλλοι στο παιχνίδι.

Παρατήρηση 3^{ου} προσώπου (μετά την παρέμβαση).

Σ' αυτή την παρατήρηση η ίδια φοιτήτρια παρακολούθησε δυο δραστηριότητες για να εντοπίσει τυχόν αλλαγές στη συμπεριφορά του παιδιού.

Οι παρατηρήσεις που έγιναν αφορούσαν τα εξής σημεία:

- Κατά τη διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού, τα παιδιά παίζουν ομαδικά παιχνίδια μέσα στην τάξη. Το παιδί, που προκάλεσε το ενδιαφέρον μου στην προηγούμενη παρατήρηση λόγω της παθητικής του συμπεριφοράς, τώρα παίζει ενεργητικά στη γωνιά του μπακάλικου με άλλα δυο παιδιά.
- Η δραστηριότητα αφορά συζήτηση για την ανάθεση ρόλων ως προς την τελική γιορτή του σχολείου. Η νηπιαγωγός αναθέτει στο συγκεκριμένο παιδί τον ρόλο του λιονταριού. Το παιδί αρνήθηκε την πρόταση της νηπιαγωγού εκφράζοντας την δική του επιθυμία που ήταν να ντυθεί ελέφαντας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Είναι κοινωνικό παιδί ; Πώς θα το χαρακτηρίζατε, χρησιμοποιώντας τρία επίθετα.

Απάντηση :

Υπομονετικός, ήρεμος, τακτικός.

2. Θεωρείτε πως είναι έτοιμος να μπει σε τάξη δημοτικού, σε λίγους μήνες;

Απάντηση :

Όχι, δεν είναι έτοιμος ακόμη. Πιστεύω πως μία χρονιά ακόμη στο νηπιαγωγείο θα του κάνει καλό.

3. Έχει ωριμάσει η συμπεριφορά του, τον τελευταίο μήνα; Αν ναι, σε ποιους τομείς.

Απάντηση :

Έχει ωριμάσει πολύ από την αρχή της σχολικής χρονιάς, τον τελευταίο μήνα είναι πιο θάρραλος, έχει αναπτύξει φιλίες, παίζει με τα παιδιά στο διάλειμμα.

4. Τι πιστεύετε ότι τον βοηθάει περισσότερο για την ομαλή κοινωνικοποίησή του;

Απάντηση :

Τον βοηθάει η καθημερινή του επαφή με τα παιδιά στο σχολείο.

5. Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος πιστεύετε ότι θα επιφέρει αποτελέσματα στην περίπτωση του παιδιού;

Απάντηση :

Ναι γιατί όταν δουλεύει σε ομάδες αναγκάζεται να συμμετέχει σε αποφάσεις της ομάδας, να εκφράζει τη σκέψη του, να ακούει προσεκτικά και να λέει τη γνώμη του πιο πολλές φορές.

6. Όσον αφορά τις σχέσεις του παιδιού με τα άλλα παιδιά, πιστεύετε ότι βελτιώθηκε ;

Απάντηση :

Πάρα πολύ από την αρχή της χρονιάς, έχει κάνει πολύ καλούς φίλους και όλα τα παιδιά νοιάζονται γι'αυτόν.

7. Ποιο είναι το μεγαλύτερο μειονέκτημα του παιδιού στην ανάπτυξή του και ποια είναι τα προτερήματά του ως παιδιού;

Απάντηση :

Μειονεκτήματα :

- Είναι ακόμη ανώριμο για έξι χρονών παιδί.
- Δεν έχει κατακτήσει γνωστικά την ηλικία του.
- Δεν έχει κατακτήσει γλωσσικά την ηλικία του.

Προτερήματα :

- έχει υπομονή
- θέλει να μάθει
- προσέχει
- προσπαθεί
- σέβεται τους άλλους
- δείχνει ανεκτικότητα
- περιμένει τη σειρά του.

Γ.2 Γενικά συμπεράσματα της αξιολόγησης

Σύμφωνα με τη μέθοδο της συστηματικής παρατήρησης πραγματοποιήθηκε η αξιολόγηση. Στην αξιολόγηση εκτός από τη δική μου παρατήρηση και καταγραφή, υπάρχει και η παρατήρηση της φοιτήτριας. Η συγκεκριμένη φοιτήτρια παρατήρησε την τάξη του παιδιού πριν τις παρεμβατικές δραστηριότητες, αλλά παρατήρησε τη συμπεριφορά του παιδιού και μετά την παρέμβαση. Επίσης, για να είναι πιο εμπειριστατωμένη και αξιόπιστη η αξιολόγηση, συμπληρώθηκε ένα ερωτηματολόγιο από τη νηπιαγωγό της τάξης. Το ερωτηματολόγιο εστιάζει κυρίως στην πρόοδο του με τις κοινωνικές συναναστροφές, αλλά και την ετοιμότητα του παιδιού να εισαχθεί στο δημοτικό σχολείο. Αξιοσημείωτο είναι, το ενδιαφέρον της νηπιαγωγού για το θέμα και η προθυμία της να βοηθήσει για την επίτευξη του στόχου, που θέσαμε για το παιδί.

Οι αλλαγές που παρατηρήσαμε στη συμπεριφορά του παιδιού αναφέρονται σε ποικίλες δραστηριότητες. Για παράδειγμα, από το φύλλο αξιολόγησης μπορούμε να διακρίνουμε την αλματώδη εξέλιξη του παιδιού σε γνωστικά αντικείμενα όπως η προφορική επικοινωνία, η ανάγνωση και η γραφή. Επιπρόσθετα, εμφανής είναι η αλλαγή του παιδιού, σε μη οργανωμένες δραστηριότητες, όπως η ώρα του διαλείμματος, κατά την οποία το παιδί συμμετέχει και συνεργάζεται ενεργητικά με μεγάλες ομάδες παιδιών. Αξίζει να θυμηθούμε ότι το παιδί στα διαλείμματα δεν έπαιξε και καθόταν μαζί με ένα κοριτσάκι, δίπλα στη νηπιαγωγό του.

Το φύλλο αξιολόγησης που ακολουθεί έπεται της διαδικασίας της παρέμβασης. Παρατηρούμε αξιοσημείωτες αλλαγές στη συμπεριφορά του παιδιού σε παρόμοιες δραστηριότητες.

Για παράδειγμα, το παιδί σε οργανωμένη δραστηριότητα ανάγνωσης, πριν την παρέμβαση, δε συμμετέχει καθόλου (1) , δε συνεργάζεται καθόλου (1) και δείχνει κάποιο ελάχιστο ενδιαφέρον (2). Από την άλλη, το παιδί μετά την παρέμβαση σε παρόμοια δραστηριότητα ανάγνωσης , συμμετέχει σχεδόν ενεργά στη δραστηριότητα (4) , συνεργάζεται σε κάποιο βαθμό (3) κι έχει έντονο ενδιαφέρον για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα (5).

Επίσης, θεαματική είναι και η πρόοδος του παιδιού σε μη οργανωμένες δραστηριότητες, όπως το διάλειμμα, που έχει αλλάξει εντελώς η συμπεριφορά του [σε όλες τις παραμέτρους είναι ενεργητικός (5)].

Γ.3 ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ
ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	3	2	3
	ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ	4	3	5
	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	4	3	4
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	2	1	4
	ΑΝΑΓΝΩΣΗ	4	3	5
	ΓΡΑΦΗ	4	4	4
ΜΗ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3	1	4
	ΦΑΓΗΤΟ	4	3	4
	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	5	5	5

1. ατοχή - 2. σχεδόν ατοχή - 3. ούτε ατοχή αλλά ούτε συμμετοχή - 4. σχεδόν ενεργός - 5. ενεργός

4. Συμπεράσματα

Με την ομαλή επίτευξη κάθε βραχυπρόθεσμου στόχου που θέταμε, έγινε δυνατή η επίτευξη του απώτερου στόχου της συγκεκριμένης παρέμβασης. Οι παρεμβατικές δραστηριότητες που οργανώσαμε ήταν αυξανόμενης δυσκολίας για να επιφέρουμε σταθερή και σταδιακή βελτίωση στη συμπεριφορά του παιδιού.

Το παιδί ανταποκρίθηκε στις παρεμβατικές δραστηριότητες, συμμετέχοντας και επεμβαίνοντας, με όποιο τρόπο μπορούσε.

Η ομαλή κοινωνικοποίηση ενός παιδιού είναι ένας μακροπρόθεσμος στόχος. Γνωρίζοντας τη δυσκολία της επίτευξης ενός τέτοιου στόχου, αρκεστήκαμε σε ένα ποσοστό γύρω στο 80% επίτευξης του συγκεκριμένου στόχου. Δηλαδή, είναι ευδιάκριτη η δυσκολία πραγματοποίησης ενός απώτερου στόχου στο 100% μέσα από δώδεκα παρεμβατικές δραστηριότητες. Απαιτείται συνεχής δουλειά προς την κατεύθυνση του στόχου, τόσο στο χώρο του σχολείου, όσο και στο οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού. Η δική μας προσπάθεια, ως ένα μέρος, περιελάμβανε και την καθοδήγηση της νηπιαγωγού, να βοηθήσει το παιδί να κοινωνικοποιηθεί. Η από κοινού οργάνωση με τη νηπιαγωγό της τάξης αρκετών παρεμβατικών δραστηριοτήτων, βοήθησαν από τη μία τη δική μου παρέμβαση και από την άλλη τη νηπιαγωγό.

Η επανάληψη δραστηριοτήτων μέσα στην τάξη από την νηπιαγωγό, με απώτερο στόχο την κοινωνικοποίηση του παιδιού, βοήθησαν προς την ομαλή επίτευξη του στόχου μας.

4.1 Συζήτηση

Η παρούσα εργασία δεν είχε ως σκοπό, την εύρεση παρεμβατικών δραστηριοτήτων που θα χρησιμοποιούνται ως πανάκεια σε περιπτώσεις δειλών και συνεσταλμένων παιδιών. Υπάρχουν ποικίλοι εξωτερικοί παράγοντες τη χρονική στιγμή της κάθε παρέμβασης. Δεν είναι δυνατόν να απομονωθεί μία ομάδα ή ένα άτομο και να εφαρμοστεί πάνω τους μία ολοκληρωμένη παρέμβαση.

Ένας σημαντικός παράγοντας, που οδηγεί ταυτόχρονα στην επίτευξη του στόχου μας, είναι η φυσική ωρίμανση και ανάπτυξη του παιδιού. Μέσα σε διάστημα έξι μηνών, που μεσολάβησε από τη συστηματική παρατήρηση μέχρι την αξιολόγηση, ένα παιδί στην ηλικία των πεντέμιση χρόνων αναπτύσσεται νοητικά και ωριμάζει κοινωνικά με αλματώδεις ρυθμούς. Επιπλέον έχει παρατηρηθεί ότι πολλά παιδιά κατά την παιδική ηλικία παρουσιάζουν διάφορες αποκλίνουσες συμπεριφορές, που εξαφανίζονται απότομα από τη μία στιγμή στην άλλη χωρίς την παραμικρή θεραπευτική παρέμβαση (αυτοϊαση).

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κατά την οργάνωση της παρέμβασης στο συγκεκριμένο τμήμα έγινε προσπάθεια εφαρμογής της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Η μέθοδος αυτή, εκτός των άλλων, βοήθησε τα παιδιά να αναπτύξουν την κοινωνικότητά τους. Δηλαδή, δραστηριότητες σε ομάδες πραγματοποιούνται καθημερινά στη συγκεκριμένη τάξη. Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω παραγόντων μαζί με τη δική μου παρέμβαση, οδήγησε στην επίτευξη, σε μεγάλο ποσοστό, του μακροπρόθεσμου στόχου για το συγκεκριμένο παιδί.

Βιβλιογραφία

-Damon. W.(1995).Ο κοινωνικός κόσμος του παιδιού,ψυχολογία 8.Αθήνα:Gutenberg.

-Herbert.M. (1997).Ψυχολογική φροντίδα του παιδιού και της οικογένειας του, εφαρμοσμένη ψυχολογία 5.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα.

-Herbert.M. (1998).Ψυχολογικά προβλήματα παιδικής ηλικίας, εφαρμοσμένη ψυχολογία 1 α.Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.

-Hyson ,M.C. , & Van Trieste, K.(1987).The shy child. In the web , Eric Document Number ED 295741.

-Holbrook , H.T.(1987).Communication apprehension : The quiet student in your classroom. Eric Digest , Document Number ED 284315.

-Αργυρακούλη.Ε.(2004).Συστολή,ντροπαλότητα,εσωστρέφεια.Στο Καλαντζή – Αζίζι.Α. & Ζαφειροπούλου.Μ.(επιμ.εκδ.).Προσαρμογή στο σχολείο , πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα,σελ.329 - 351.

-Malouff ,J.M.(2002).Helping young children overcome shyness , what shyness is and isn't. Australia.

-Ματσαγγούρας Η.(1987). Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση , θεωρία και πράξη της διδασκαλίας κατά ομάδες.Αθήνα:Γρηγορη.

-Πραΐς.Ε. & Πάρρυ.Τ.(1971).Πως θα ενισχύσετε την αυτοπεποίθηση του παιδιού σας , 101 τρόποι για ν'αναθρέψετε ένα παιδί ευτυχισμένο που να έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και την αξία του. Αθήνα:Δωρικός.

-Ronnen .Τ.(1999).Η γνωστική – εξελικτική θεραπεία στα παιδιά , εφαρμοσμένη ψυχολογία 6.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα.

-Rubin.Z.(1987).Οι φιλίες των παιδιών , ο ρόλος της φιλίας στο αναπτυσσόμενο παιδί. Π.Κουτσούμπος Α.Ε.

-Τριλιανός.Θ.(1988).Προσέγγιση στη μέθοδο διδασκαλίας με ομάδες μαθητών.Αθήνα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000085003